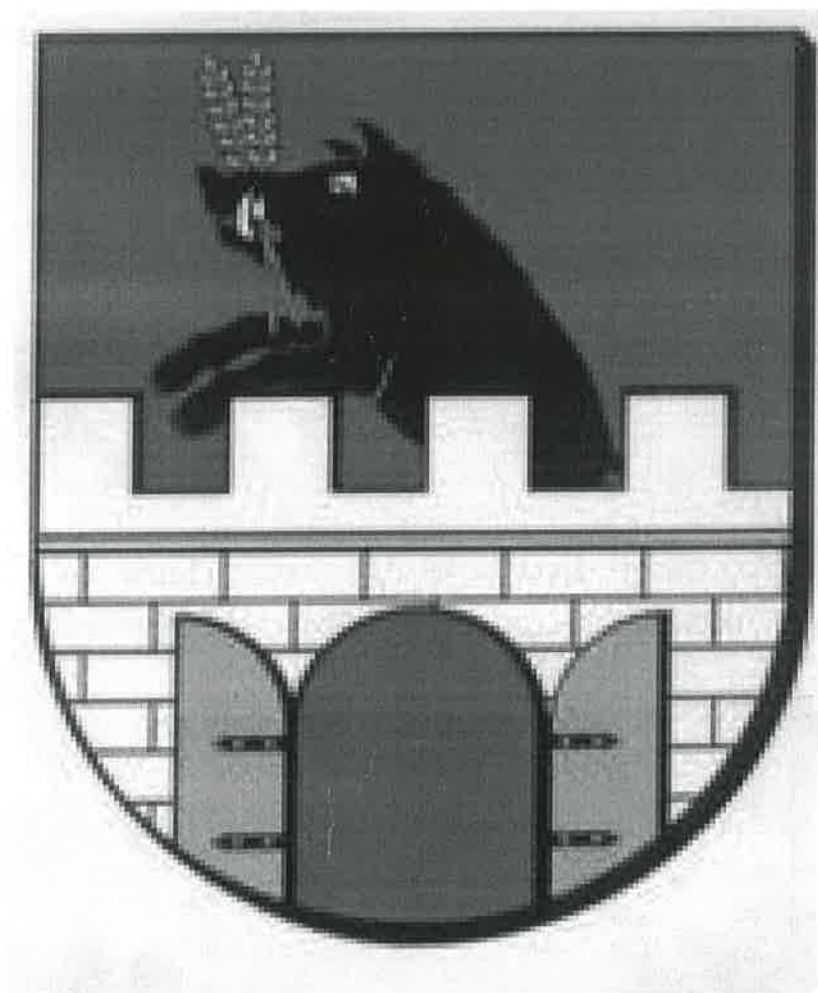

Załącznik do uchwały Nr V/17/07
Rady Gminy Korytnica
z dnia 12 lutego 2007r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY
KORYTNICA 2006 - 2020

Korytnica, 2006

WSTĘP – ZNACZENIE I CELE DOKUMENTU	4
1. Horyzont czasowy Strategii Rozwoju.....	6
2. Diagnoza społeczno – gospodarcza.....	7
2.1 Układ geograficzny	7
2.1.1 Geomorfologia	8
2.1.2 Geologia.....	9
2.1.3 Klimat	9
2.1.4 Gleby	10
2.1.5 Surowce mineralne	12
2.1.6 Wody powierzchniowe	12
2.1.7 Wody podziemne.....	14
2.1.8 Lasy.....	14
2.2 Przyroda i ochrona środowiska	16
2.3 Ludność - demografia	18
2.4 Sfera społeczno - socjalna	20
2.4.1 Oświata	20
2.4.2 Wykształcenie ludności	20
2.4.3 Opieka zdrowotna	21
2.4.4 Bezpieczeństwo publiczne.....	21
2.4.5 Kultura.....	22
2.4.6 Zabytki nieruchome.....	23
2.4.7 Transport publiczny.....	23
2.4.8 Mieszkalnictwo.....	23
2.4.9 Rynek pracy	24
2.5 Infrastruktura techniczna.....	25
2.5.1 Drogi	25
2.5.2 Gospodarka odpadami	27
2.5.3 Gospodarka wodno-ściekowa	27
2.5.4 Telekomunikacja i usługi kurierskie	28
2.5.5 Elektroenergetyka	28
2.5.6 Sieć gazowa	29
2.6 Gospodarka	29
2.6.1 Rolnictwo	29
2.6.2 Podmioty gospodarcze	30
2.7 Zagospodarowanie przestrzenne.....	31
2.7.1 Plany zagospodarowania przestrzennego.....	31

2.7.2 Tereny inwestycyjne	32
2.8 Finanse	33
2.9 Warunki życia w gminie w opinii mieszkańców – badania ankietowe	35
2.10 Analiza SWOT	42
3. Analiza rozwojowa gminy	45
3.1 Misja, cele i kierunki rozwoju	45
3.1.1 Cel strategiczny I	47
3.1.2 Cel strategiczny II	49
3.1.3 Cel strategiczny III	50
3.1.4 Cel strategiczny IV	52
3.2 Wdrażanie	54
3.3 Monitoring	55
3.4 Ocena	60
3.5 Promocja	61
4. Montaż finansowy	62
5. Zbieżność ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego	62
6. Wnioski	63

Wstęp – znaczenie i cele dokumentu

Zainteresowanie samorządów lokalnych planowaniem strategicznym wynika najczęściej z poszukiwania sposobów optymalnego gospodarowania funduszami publicznymi w warunkach ich niedostatku z jednej strony i ogromnych potrzeb lokalnych społeczności z drugiej. Duży wpływ na planowanie miało wstąpienie Polski do Unii Europejskiej. Stworzyło ono konieczność dostosowania się pod względem strukturalnym i rozwojowym do unijnych wymogów. Potrzeba ta jednocześnie dała możliwość wykorzystania jej znacznych środków finansowych, bez których zrównoważony i harmonijny rozwój gminy jest ograniczony.

Z punktu widzenia władz lokalnych planowanie strategiczne jest rozumiane jako świadomy i ukierunkowany na przyszłość proces ciągłego przygotowania i podejmowania decyzji dotyczących przyszłego poziomu rozwoju danego obszaru oraz koordynacji i integracji podejmowanych działań na rzecz realizacji podjętych ustaleń planistycznych. Narzędziem w takiej działalności jest dokument będący wyrazem wspólnej dla lokalnej społeczności wizji rozwoju i przewodnikiem służącym osiągnięcia wyznaczonych celów, zwany Strategią Rozwoju Gminy.

Podstawowym zadaniem Strategii Rozwoju Lokalnego jest stworzenie podstaw do:

- wytyczenia perspektywicznych kierunków rozwoju gminy,
- identyfikacji i hierarchizacji problemów w poszczególnych obszarach funkcjonowania gminy,
- lepszego dostosowania gminy do zmieniającego się otoczenia, wykorzystanie szans i zagrożeń,
- sprawnego, efektywnego i skutecznego zarządzania gminą przez jej władze,
- optymalnego wykorzystania własnych środków finansowych,
- pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (krajowych i zagranicznych),
- planowania działań w długim horyzoncie czasowym,
- realizacji zaplanowanych działań i monitorowania osiągniętych efektów.

Posiadanie długookresowych planów rozwoju uwzględniających podstawowe cele i zadania jest warunkiem koniecznym w przypadku ubiegania się o środki pomocowe np. w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2007 – 2013.

Strategia została zbudowana w oparciu o kilka źródeł informacji m.in.: powszechnie dostępne dane statystyczne, dane opracowane przez Urząd Gminy w Korytnicy, dane zebrane poprzez ankiety.

Gmina Korytnica, aby w pełni mogła wykorzystać swoje atuty i rozwijać się w warunkach integracji europejskiej i wzrastającej roli samorządów lokalnych powinna posiadać jasno sprecyzowane kierunki działań, usystematyzowane w postaci spójnego dokumentu, jakim jest Strategia Rozwoju.

Prace analityczno-koncepcyjne związane z opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Korytnica na lata 2006 – 2020 zostały - zgodnie z metodyką formułowania strategii rozwoju gminy – podzielone na dwa merytoryczne etapy:

- Etap I - Diagnoza stanu istniejącego tj. rozpoznanie stanu obecnego na tle dotychczasowego rozwoju i w kontekście możliwości przyszłego rozwoju. Obejmuje ona inwentaryzację danych statystycznych i innych informacji o przedmiocie planowania, a następnie ich systematyzację w różnych ujęciach.
- Etap II - Analiza możliwości rozwoju gminy, obejmująca identyfikację zewnętrznych (szans i zagrożeń) i wewnętrznych (silnych i słabych stron) uwarunkowań rozwojowych; sformułowanie misji, strategicznych i szczegółowych celów. Ponadto dokument zawiera informacje na temat sposobu wdrażania, monitorowania oraz oceny działań podjętych w ramach celów strategicznych gminy.

1. Horyzont czasowy Strategii Rozwoju

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Korytnica opracowana została na lata 2006 - 2020.

Wdrażanie działań sprecyzowanych w strategii przewidziano w 2 okresach:

- okres I: lata 2007 - 2013
- okres II: lata 2014 - 2020

Zaproponowany podział na okresy wdrażania wynika z założenia realizacji części zadań priorytetowych w I okresie 2007 - 2013, a zwłaszcza z perspektywy finansowania tych zadań ze środków pomocowych oraz budżetu gminy.

Przedstawiona perspektywa czasowa pokrywa się z okresami programowania europejskich środków pomocowych pochodzących z funduszy strukturalnych.

W okresie wdrażania 2007 - 2013 największe potencjalne źródło wsparcia finansowego dla przedsięwzięć gminy stanowił będzie Regionalny Program Operacyjny. Kolejny okres wdrażania strategii obejmuje lata 2014 – 2020 wiąże się z okresem programowania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

2. Diagnoza społeczno – gospodarcza

2.1 Układ geograficzny

Gmina Korytnica położona jest w województwie mazowieckim we wschodniej części powiatu węgrowskiego. Gmina zajmuje powierzchnię 180 km², tj. 14,5% ogólnej powierzchni powiatu. Obszar jest zamieszkiwany przez 7 063 osób, w tym 47,9% kobiet. Ludność gminy Korytnica stanowi tym samym niewiele ponad 10% ogółu ludności powiatu węgrowskiego, zaś gęstość zaludnienia (38 osób na km²) jest niższa od średniej dla powiatu (58 osób na km²). W skład gminy wchodzi 45 miejscowości, które w sumie tworzą 41 sołectw.

Rysunek 1 Gmina Korytnica na tle powiatu węgrowskiego.

Źródło: opracowanie własne gminy.

Od północy gmina sąsiaduje z gminami Łochów i Stoczek, od wschodu z gminą Liw, od południa z gminą Wierzbno, zaś od południowego-zachodu z gminą Dobre należącą do powiatu mińskiego, oraz od zachodu z gminami Jadów i Strychówka wchodzących w skład powiatu wołomińskiego.

Tabela 1 Sołectwa gminy Korytnica.

L.p.	Nazwa	L.p.	Nazwa	L.p.	Nazwa	L.p.	Nazwa
1.	Adampol	12.	Kąty	23.	Pniewnik	34.	Turna
2.	Bednarze	13.	Komory	24.	Połazie Świętochowskie	35.	Wielądki
3.	Chmielew	14.	Korytnica	25.	Rabiany	36.	Wola Korytnica
4.	Czaple	15.	Kruszew	26.	Rąbież	37.	Wypychy
5.	Dąbrowa	16.	Kupce	27.	Roguszyn	38.	Zakrzew
6.	Decie	17.	Leśniki	28.	Rowiska	39.	Zalesie
7.	Górki Borze	18.	Lipniki	29.	Sekłak	40.	Żabokliki
8.	Górki Grubaki	19.	Maksymilianów	30.	Sewerynów	41.	Żelazów
9.	Górki Średnie	20.	Nojszew	31.	Stary Świętochów		
10.	Jaczew	21.	Nowy Świętochów	32.	Szczurów		
11.	Jugi	22.	Paplin	33.	Trawy		

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

Gmina Korytnica leży w obszarze następujących krain geograficznych:

- Niziny Południowopodlaskiej, w której skład wchodzi Wysoczyzna Kałuszyńska oraz Obniżenie Węgrowskie
- oraz Niziny Środkowomazowieckiej z Równiną Wołomińską.

Przez teren gminy przepływa rzeka Liwiec, która stanowi jeden z lewych dopływów rzeki Bug. Północno-wschodni obszar gminy, wielkości około 100 ha, w okolicach wsi Paplin, został włączony do otuliny Nadbużańskiego Parku Narodowego.

2.1.1 Geomorfologia

Według fizycznogeograficznej regionalizacji Polski północna i północno zachodnia część gminy Korytnica leży w obrębie Niziny Środkowomazowieckiej, w mezoregionie Równina Wołomińska. Obszar ten charakteryzują się płaską rozmytą powierzchnią. Pozostała część gminy leży natomiast w obrębie Niziny Południowopolskiej, mezoregionie Wysoczyzna Kałuszyńska, która wznosi się do 220 m n.p.m., powodując spływ wód.

Jednostki geomorfologiczne gminy Korytnica charakteryzują się dość monotonna powierzchnią. Jedynie w południowy okolicach Pniewnika i Roguszyna, utworzył się garb, wznoszący się na wysokość 175 m n.p.m.. Tworzy on mikrodział wodny oddzielając rzekę

Czerwonkę, płynącą na południe od pozostałych cieków, spływających w kierunku północnym.

2.1.2 Geologia

Biorąc pod uwagę względy tektoniczne, gmina Korytnica leży na terenie obniżenia podlaskiego, należącego do platformy wschodnioeuropejskiej. Na zmetamorfizowanym podłożu krystalicznym występują morskie osady paleozoiczne: kambru, ordowiku i syluru, a jednocześnie brakuje osadów dewonu i karbonu.

Rzeźba trzeciorzędowa jest bardzo urozmaicona na skutek procesów erozyjno – denudacyjnych. Miejscami powierzchnia utworów trzeciorzędowych leży wysoko (np. w miejscowości Czapple na 140 m n.p.m.), niekiedy jest rozcięta do głębokości około 0 m n.p.m.

W okresie peryglacialnym (wczesny czwartorzęd), utworzyły się głębokie rynny erozyjne wykorzystujące strefy spękań tektonicznych. Zmiany klimatyczne plejstocenu reprezentowane są głównie przez osady zlodowacenia podlaskiego i południowopodlaskiego, rozdzielone utworami interglacjału kromerskiego. Najstarsze ogniwo czwartorzędu stanowią osady gliny zwałowej zlodowacenia środkowopolskiego.

Pisaki akumulacji rzecznej występują płatami w rejonie doliny Liwca. W czasie zlodowacenia północnego występowały tu eluvia glin zwałowych i stożki napływowe, które pokrywają obecnie północno – zachodnią część gminy.

W kolejnych okresach – plejstocenie i holocenie nastąpiło wypełnienie dolin erozyjnych przez utwory akumulacji rzecznej. Powstały wówczas wydmy, pola piasków przewianych oraz torfy umieszczone na tarasach nadzalewowych.

2.1.3 Klimat

Prześciowość morsko-kontynentalna klimatu gminy Korytnica powoduje dużą zmienność pogody. Równoleżnikowe ułożenie zniszczonych i obniżonych wałów morenowych oraz pradolin powoduje, że wymiana powietrza morskiego, polarnego, zwrotnikowego i arktycznego odbywa się swobodnie. Dominują wiatry wilgotne zachodnie z sezonowymi udziałami wiatrów północno-zachodnich latem i południowo - zachodnich zimą. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3,5 m/s, co świadczy o przewietrzności terenu gminy. Rzadkością są wiatry silne i bardzo silne.

Średnia roczna suma opadów w gminie waha się od 500 - 600 mm. Najwilgotniejszy jest okres letni 300 – 350 mm. Opady letnie w czasie przejścia frontu chłodnego są często równe lub nawet większe od miesięcznej sumy opadów zimowych. Opady zimowe

charakteryzują się niewielkim natężeniem, a do tego są krótkotrwałe. Średnie roczne temperatury na obszarze gminy Korytnica wahają się od 7 do 7,5 °C.

Tabela 2 Średnie warunki klimatyczne: Polski, Mazowsza i Gminy Korytnica.

	Polska	Mazowsze	Korytnica
Średnia temperatura roczna	7,1 °C	7,4 °C	7-7,5 °C
Średnia temperatura lipca	17,9 °C	17,8 °C	18 °C
Średnia temperatura stycznia	-3 °C	-3,0 °C	-4,5 °C
Liczba dni z mrozem (<0 °C)	40	44	50-60

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

Średnia wilgotność powietrza na obszarze gminy Korytnica wynosi 82%. Największą wilgotnością charakteryzują się doliny rzeczne, w tym dolina Liwca, co jest powiązane z płytkim zaleganiem zwierciadła wód gruntowych.

2.1.4 Gleby

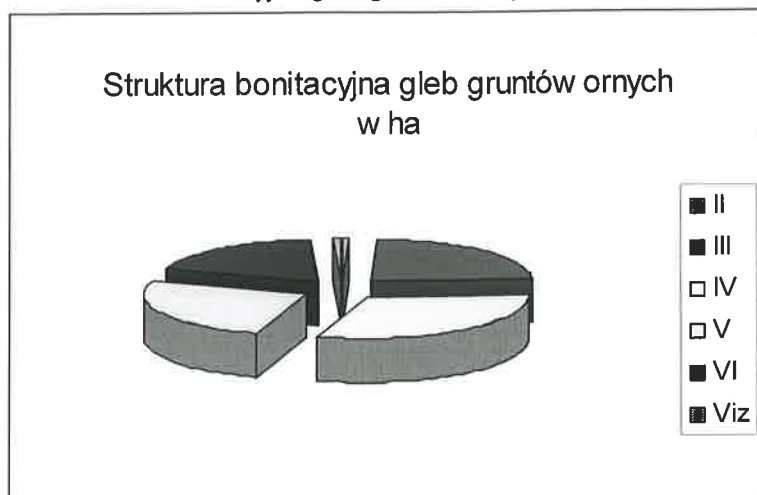
Na terenie gminy Korytnica występują gleby średniej przydatności rolniczej, należące głównie do IVa –V klasy bonitacyjnej. Gleby klasy od I do III (najlepsze) występują w południowo – zachodniej i środkowo – wschodniej części gminy. Przeważają gleby lekkie i bardzo lekkie – bielcowe i rdzawe wytworzone z piasków gliniastych i żwirów piaszczystych. Poza tym wyróżnić można gleby brunatne wylugowane, czarne ziemie oraz mady i gleby murszowo – mineralne.

W obniżeniach terenu, dolinkach, zwłaszcza w dolinie Liwca zalegają mady, gleby murszowo – mineralne, mułowo – torfowe i czarne ziemie.

W strukturze bonitacyjnej gruntów ornych dominują gleby klasy IV zajmujące 2967 ha, tj. 30,9% ogólnej powierzchni oraz gleby klasy V, występujące na pow. 2471 ha (26% gruntów ornych). Gleby klasy III zajmują 23,8% powierzchni, natomiast klasy VI 1802 ha tzn. 18,8% powierzchni. Niewielka jest powierzchnia gleb klasy II, która wynosi 47 ha (0,5%) oraz gleb klasy VIz zajmująca 70 ha. Gleby klasy I nie występują.

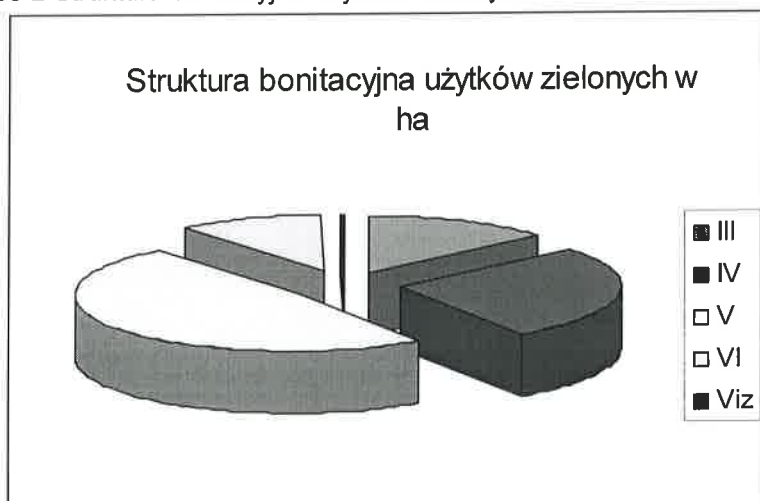
Wykres 1 Struktura bonitacyjna gleb gruntów ornych w ha.

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

Zbliżona jest struktura bonitacyjna użytków zielonych. Gleby klasy V zajmują największą powierzchnię 2136 ha (48,2%). Spory jest też udział gleb klasy IV, które zajmują powierzchnię 1187 ha, czyli 26,8% ogółu użytków zielonych. Następne w kolejności są gleby klasy III – 619 ha (14%), gleby klasy VI zajmują zaś 460 ha i stanowią 10,4%. Najmniejszym udziałem charakteryzują się gleby klasy Viz, których powierzchnia zajmuje jedynie 0,4% czyli 17 ha.

Wykres 2 Struktura bonitacyjna użytków zielonych w ha.

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

2.1.5 Surowce mineralne

W granicach gminy Korytnica występują przede wszystkim złoża kopalni pospolitych: osadów piaszczystych i żwirowych, związanych z czwartorzędowymi formami działalności lodowców. Punkty eksploatacyjne rozmieszczone są na terenie gminy nierównomiernie, głównie w części południowej i północnej.

Tabela 3 Zestawienie złóż kopalni na obszarze gminy Korytnica.

Nazwa złoża	Kopalnia	Stan zagospodarowania	Zasoby geologiczne bilansowe (tys. ton/ tys.m ³)	Powierzchnia złoża (ha)
Gmina Korytnica/Liw				
Paplin – Borzychy	Piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych	Złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie	2010,0	37,80
Gmina Korytnica				
Świętochów Stary	Kruszywo naturalne	Złoże zaniechane	446,6	6,20
Świętochów Stary I	Kruszywo naturalne	Złoże o zasobach szacunkowych	9,8	Brak danych

Źródło: „Bilans zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na dzień 31.12.2002 r.

Jedynym wydzielonym terenem o wysokich walorach przyrodniczo – krajobrazowych jest otulina Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego. W jej rejonie eksploatacja złóż nie powinna być prowadzona, gdyż wiąże się to z dużą degradacją powierzchni ziemi, gleby oraz dewastacją drzewostanu.

2.1.6 Wody powierzchniowe

Gmina Korytnica położona jest w dorzeczu Bugu, którego lewobrzeżny dopływ – Liwiec stanowi największą rzekę tego regionu. Całość zlewni Liwca położona jest w obrębie Wysoczyzny Siedleckiej. Spływ wód powierzchniowych odbywa się w kierunku północno – zachodnim oraz zachodnim i kończy się w miejscowości Kamieńczyk. Nieduże zalesienie doliny Liwca powoduje znaczny spływ powierzchniowy wód a w konsekwencji prowadzi do rozmywania brzegów. Pod względem czystości wody Liwca zaliczone zostały do wód pozaklasowych. Należy jednak podkreślić fakt, że niektóre wskaźniki ulegają poprawie, w związku z czym w ciągu kilku najbliższych lat wody Liwca powinny osiągnąć II klasę czystości.

Korytko Liwca w okolicy miejscowości Paplin i Jarczew rozdziela się na dwa mniejsze ramiona, z których jedno nosi nazwę Bełcząc. Liwiec posiada kilka dopływów, trzy z nich przepływają przez teren gminy Korytnica tj.: Czerwonka, Mikosz i Wąsosz.

Największa jest Czerwonka (ok.7km długości, 1 – 2 m szerokości), której źródło znajduje się w okolicy Roguszyna. Płyne ona w kierunku południowo – wschodnim, gdzie na terenie gminy Wierzbno uchodzi do innej rzeki - Strugi.

Według danych ze „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Korytnica” na terenie gminy zostało zinwentaryzowane ponad 120 starorzeczy Liwca i 135 sztucznych zbiorników. Obszar ten o łącznej powierzchni 22,25 ha jest bardzo duży w stosunku do całego powiatu.

W najbliższej przyszłości planowana jest budowa zbiornika retencyjnego, który stanowiłby ważny element w sieci hydrologicznej. Znalazłby on również zastosowanie w spełnianiu funkcji rekreacyjnych, hodowlanych jak i przeciwpożarowych.

Jedynie rzeka Liwiec jest obejmowana corocznym badaniem wód. Punkt pomiarowo kontrolny znajduje się w miejscowości Paplin i poza terenem gminy Korytnica w miejscowościach Gwizdały i Liw.

Tabela 4 Zestawienie jakości wód powierzchniowych objętych monitoringiem regionalnym.

Punkty pomiarowo-kontrolne	Klasyfikacja rzek				
	Rok badania	Klasa czystości			Wskaźnik decydujący o klasie czystości
		Bakteriologia	Fizyko-chemiczna	Ogólna	
Liw (52,8km)	2002	NON	III	NON	miano Coli
Paplin (34,7km)	1999	NON	NON	NON	ołów, fosfor ogólny, miano Coli
Paplin (34,7km)	2000	NON	NON	NON	fosfor ogólny, azot azotanowy, miano Coli
Paplin (34,7km)	2001	NON	NON	NON	fosfor ogólny, miano Coli
Paplin (34,7km)	2002	NON	NON	NON	fosfor ogólny, miano Coli
Gwizdały (7,9km)	2002	NON	III	NON	miano Coli

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

Uzupełnienie badań jakości wód powierzchniowych stanowi monitoring osadów dennych, który w ramach krajowej sieci przeprowadza Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie. Badania tego typu przeprowadzane są raz w roku. Oznacza się stężenie takich pierwiastków jak m.in.: wapń, magnez, żelazo, siarka itp.

Czynny posterunek wodowskazowy znajduje się na 17 km rzeki Liwiec, w miejscowości Łochów, gdzie dokonywane są pomiary stanu wody, jej przepływu, temperatury i zmaczenia.

2.1.7 Wody podziemne

W zakresie wód podziemnych na terenie gminy Korytnica użytkowe poziomy wodonośne występują w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych.

Właśnie czwartorzędowe piętro wodonośne ma zasadnicze znaczenie dla zaopatrzenia w wodę, składa się z 3 poziomów wodonośnych:

- przypowierzchniowego
- Górnego poziomu podglinowego
- Dolnego poziomu podglinowego

Posiadają one wspólne rejony zasilania i drenażu, co związane jest z istniejącym pomiędzy nimi połączeniem hydraulicznym.

W obszarach gdzie czwartorzęd nie występuje, do zaopatrzenia wykorzystywany jest poziom trzeciorzędowy. Wody podziemne trzeciorzędowego poziomu wodonośnego wg klasyfikacji MHP z 2000 r. uznawano za średniej jakości, w związku z tym wskazane było uzdatnianie. Wody te ze względu na dużą zawartość frakcji pylastej i domieszkę węgla brunatnego charakteryzują się często podwyższoną barwą oraz większą zawartością żelaza i manganu.

Jakość wód podziemnych w Korytnicy, podobnie jak na terenie całego województwa mazowieckiego, uznawana jest za średnią – wymagającą prostego uzdatniania. Wody złej jakości, których parametry fizyczno – chemiczne przekraczają wymagania dla wód pitnych, obserwuje się w dolinie rzeki Liwiec, na północny wschód od Korytnicy. Głównym zagrożeniem dla jakości wód podziemnych na terenie gminy Korytnica jest powszechny brak kanalizacji.

2.1.8 Lasy

Lasy są elementem przyrodniczym mającym istotny wpływ na stan środowiska. Spełniają one wielorakie funkcje: środowiskowe, krajobrazowe, ochronne, społeczne i produkcyjne, a tym samym zapewniają równowagę ekologiczną.

Gmina Korytnica charakteryzuje się niską lesistością (2 714 ha), wynoszącą 15% ogólnej powierzchni gminy. Dla porównania stopień lesistości w województwie mazowieckim wynosi 22%, a w kraju 28%.

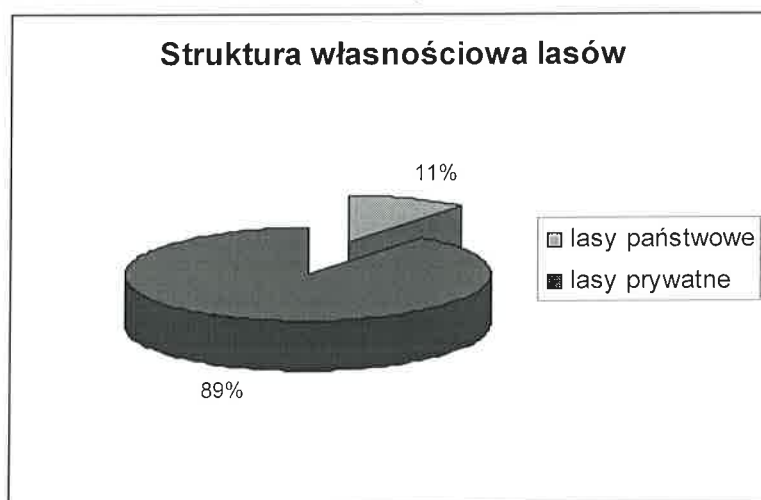

Tabela 5. Struktura własnościowa lasów na terenie gminy Korytnica, powiatu węgrowskiego i woj. mazowieckiego.

	Grunty leśne (ha)				
	Ogółem	Lasy			Grunty zadrzewione
		Ogółem	Państwowe	prywatne	
Gmina Korytnica	2 904	2 714	290	2 424	190
Powiat węgrowski	31 306	30 824	10 436	20 388	482
Województwo mazowieckie	793 591	782 863	453 711	329 152	10 728

Źródło: Roczne sprawozdanie geodezyjne (stan na 31.12.2003), Rocznik statystyczny województwa mazowieckiego

Wykres 3 Struktura własnościowa lasów.

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

Na terenie gminy lasy są rozproszone i rozdrobnione. Największe kompleksy lasów niepaństwowych znajdują się w zachodniej części gminy (wsie Nowy Świętochów, Kupce i Maksymilianów), gdzie stwierdzono występowanie takich gatunków, jak: dzięcioł czarny, kruk, krogulec, dudek i muchówka mała. Większe kompleksy znajdują się też w części wschodniej (Uroczysko Turna I) i części północnej, gdzie znajdują się lasy wsi Górki Borze, Górki Grubaki, Górki Średnie oraz Paplin.

Pod względem siedliskowym w lasach gminy Korytnica dominują:

- W lasach państwowych: dąb, brzoza, olsza, sosna, jesion i lipa. Pod względem struktury wiekowej w lasach państwowych dominują drzewostany klasy III (41- 60 lat).
- W lasach prywatnych gatunkiem dominującym w 90% jest sosna. Sporadycznie można spotkać brzozę, olszę i dąb. W lasach prywatnych pod względem struktury wiekowej dominują drzewostany młode w klasy I (0 – 20 lat).

Obszary leśne na terenie gminy Korytnica są nadzorowane przez Nadleśnictwo Łochów. Lasy państwowe przyporządkowane są do obrębu leśnego Węgrów i do Leśnictwa Węgrów.

2.2 Przyroda i ochrona środowiska

Podstawą do diagnozy stanu środowiska przyrodniczego gminy Korytnica stał się „Program ochrony środowiska dla gminy Korytnica na lata 2004 - 2011”. Dokument ten został sporządzony zgodnie z ustawą z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 627 z późniejszymi zmianami), która wprowadziła obowiązek wykonywania programów ochrony środowiska dla województw, powiatów i gmin.

Program zawiera kompleksową charakterystykę i ocenę środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem występujących zagrożeń środowiska. Stanowi on podstawę dla działań samorządu gminnego w zakresie polityki ekologicznej i tworzenia innych programów sektorowych.

Północno-wschodni skraj gminy (w granicach wsi Paplin), na obszarze o powierzchni 100 ha włączono do otuliny Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego (NPK). NPK utworzony został z uwagi na wysokie wartości przyrodnicze i krajoznawcze oraz reprezentatywność tego obszaru w geograficzno – kulturowej regionalizacji kraju.

Tabela 6 Formy ochrony przyrody.

	Formy ochrony						
	Parki krajobrazowe			Rezerваты przyrody		Użytki ekologiczne	Pomniki przyrody
	Park (ha)	Otulina (ha)	Razem	Ilość	(ha)	(ha)	Ilość
Gmina Korytnica	-	100	100	-	-	-	13
Powiat węgrowski	37 175	10 985	48 160	6	590,67	120,3	181
Woj. mazowieckie	173 297	112 415	285 712	174	17 627,70	1 622	4 072

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

Gmina Korytnica może poszczycić się bogatą i zróżnicowaną florą liczącą ponad 568 gatunków roślin naczyniowych, w tym 6 gatunków objętych zostało ochroną całkowitą:

- Komosa murawa
- Komosa wilenasienna
- Konitrut lekarski
- Czarcikęsik Kluka
- Wiechlina odległokłosa
- Jeżogłówka najmniejsza

Ponadto 7 gatunków podlega ochronie częściowej oraz 16 zalicza się do gatunków rzadkich. Bogactwo fauny stanowią zespoły lęgowe ptaków (odnotowano 104 gatunki) zasiedlające tereny doliny Liwca i Bęcząca.

W dolinie Bugu wyróżniono międzynarodowy obszar węzłowy (24 M – Dolina Dolnego Bugu), a na znacznej części doliny Liwca krajowy obszar węzłowy (13 K – siedlecki). Północna część gminy należy do korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym (45k - Dolina Liwca). Jest to dolina rzeki Liwiec. Na terenie gminy Korytnica ochroną objętych zostało 13 pomników przyrody.

Tabela 7 Pomniki przyrody.

L.p.	Nr w rejestrze powiatowym	Lokalizacja	Gatunek drzewa	Liczba okazów
1	1 K	Paplin	dąb szypułkowy	1
2	2 K	Paplin	dąb szypułkowy	1
3	3 K	Paplin	dąb szypułkowy	1
4	4 K	Paplin	wiąz szypułkowy	3
5	5 K	Nowy Świętochów	dąb szypułkowy	1
6	6 K	Pniewnik	lipa drobnolistna	1
7	7 K	Pniewnik	lipa drobnolistna	1
8	8 K	Wola Korytnicka	lipa drobnolistna	155
9	9 K	Paplin	świerk pospolity	1
10	10 K	Paplin	dąb szypułkowy	1
11	11 K	Paplin	jesion wyniosły	3
12	12 K	Paplin	wiąz szypułkowy	7
			lipa drobnolistna	21
			jesion wyniosły	1
			grab pospolity	7
13	13 K	Turna	dąb szypułkowy	1

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

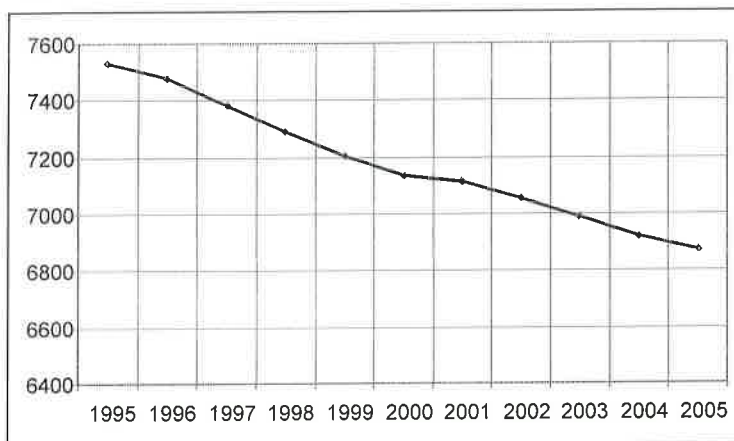
Gmina Korytnica znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski. Ponadto dolina Liwca, dwa zbiorniki wodne (Zbiornik "Dąbrowa" i Zbiornik "Maksymilianów") oraz dwa kompleksy lasów (uroczysko Kietlanka i uroczysko Turna), oznaczają się wysokimi walorami przyrodniczym.

2.3 Ludność - demografia

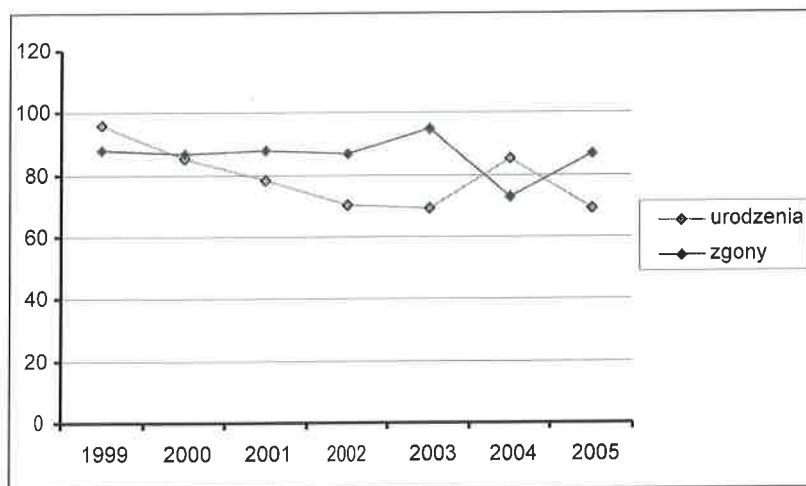
Gminę Korytnica zamieszkują 7 063 osoby, w tym 3 385 kobiet i 3 678 mężczyzn. Jest to odwrotna tendencja niż odnotowywana dla kraju, według której zdecydowanie przeważają kobiety, stanowiąc średnio około 51% społeczeństwa. Liczba ludności w gminie Korytnica z roku na rok zdecydowanie spada. W porównaniu z rokiem 1995 liczba ludności spadła o blisko 10%, z poziomu 7 532 osób. Ponadto w gminie odnotowywany jest ujemny przyrost naturalny. Na przełomie ostatnich 6 lat dodatni przyrost naturalny miał jedynie miejsce w roku 2004.

Wykres 4 Liczba mieszkańców w latach 1995 – 2005.

Źródło: Dane z ewidencji ludności UG Korytnica.

Wykres 5 Przyrost naturalny ludności w gminie Korytnica.

Źródło: Dane z ewidencji ludności UG Korytnica.

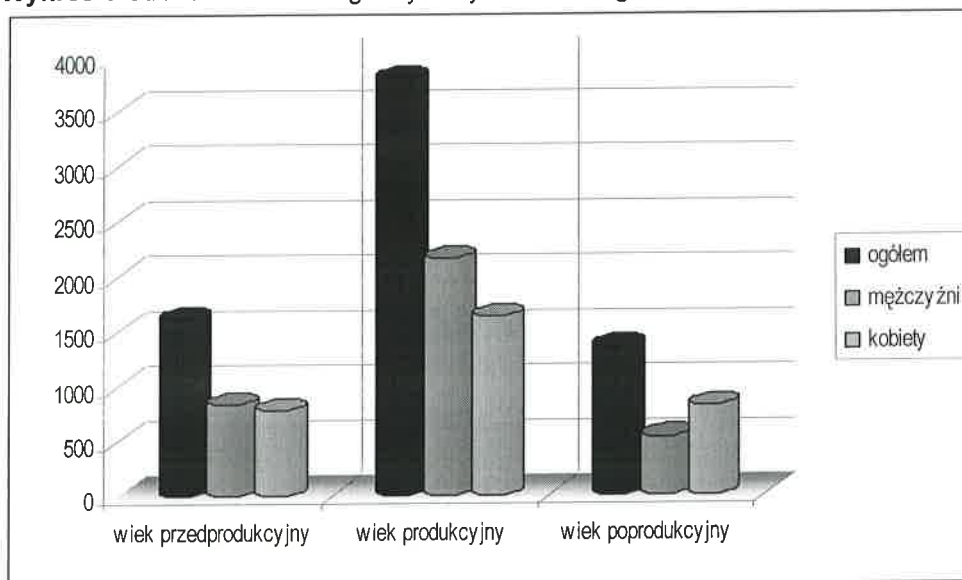
Gęstość zaludnienia w gminie wynosi obecnie około 38 osób na km², to jest prawie o 20 osób mniej niż średnia dla powiatu węgrowskiego.

Tabela 8 Gęstość zaludnienia w gminie Korytnica na tle powiatu i województwa.

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gmina Korytnica	40	40	40	39	39	38	38
Powiat węgrowski	59	57	57	57	57	56	56
Województwo mazowieckie	142	143	144	144	144	144	145

Źródło: Opracowanie własne gminy na podstawie danych GUS.

W strukturze ludności według wieku zdecydowanie przeważa ludność w wieku produkcyjnym, w którym znajduje się 3 798 mieszkańców gminy, w tym 56,9% mężczyzn.

Wykres 6 Struktura ludności gminy Korytnica według wieku.

Źródło: Opracowanie własne gminy na podstawie danych GUS.

Wśród ludności w wieku produkcyjnym przeważają osoby w wieku 20 -24 lat, których liczba wynosi 557, zaś w grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym przeważają 12- i 16-latkowie, stanowiący odpowiednio liczbę 128 i 129 osób.

Tabela 9 Struktura ludności gminy Korytnica według płci i wieku – stan na wrzesień 2006.

Wiek	0-2	3	4-5	6	7	8-12	13-15	16-17	18	19-65	19-60	>65	>60
Kobiety	97	32	65	37	43	214	169	125	54	-	1740	-	813
Mężczyźni	105	35	73	33	42	227	187	114	62	2284	-	512	-

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

2.4 Sfera społeczno - socjalna

2.4.1 Oświata

Edukacja w gminie Korytnica stanowi jeden z lepiej rozwiniętych elementów infrastruktury społecznej. Na terenie gminy znajduje się 5 szkół podstawowych w miejscowościach Pniewnik, Sewerynów, Maksymilianów, Górki Grubaki i Korytnica. Ponadto w gminie zlokalizowane jest jedno gimnazjum oraz jedno przedszkole publiczne w Korytnicy. Współczynnik skolaryzacji brutto w gminie dla szkół podstawowych wynosi 91,8%, zaś dla gimnazjum 94,4%. Jest to poniżej średniego współczynnika skolaryzacji dla powiatu, który wynosi 99% dla szkół podstawowych i 99,6% dla gimnazjów.

Jednakże w ciągu ostatnich lat liczba zarówno uczniów, jak i absolwentów, zdecydowanie spadła, co jest wynikiem niżu demograficznego.

Tabela 10 Uczniowie i absolwenci szkół gminnych w gminie Korytnica.

	2001	2002	2003	2004	2005
Szkoły podstawowe					
Uczniowie	635	584	566	542	517
Absolwenci	99	118	95	105	94
Gimnazjum					
Uczniowie	299	312	324	330	303
Absolwenci	Brak danych	101	82	103	123

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Szkoły gminne są słabo skomputeryzowane. W szkołach podstawowych na jeden komputer przypada 38 uczniów, zaś w gimnazjum 18. Sytuacja ta uległa pogorszeniu w porównaniu z rokiem poprzednim, w którym na jeden komputer w szkole podstawowej przypadało 34 uczniów, zaś w gimnazjum odpowiednio 14. Jest to zjawisko niepokojące zwłaszcza z uwagi na fakt, iż liczba uczniów w szkołach podstawowych w porównaniu z rokiem poprzednim spadła o blisko 5%, zaś w gimnazjum o prawie 9%.

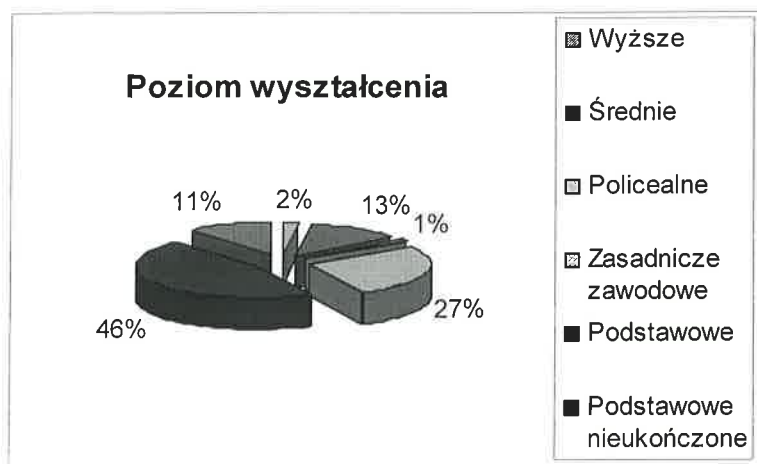
2.4.2 Wykształcenie ludności

Podstawą do opracowania informacji na temat wykształcenia ludności gminy jest Narodowy Spis Powszechny przeprowadzony przez Główny Urząd Statystyczny w roku 2002. Wynika z niego, iż najwięcej osób posiada wykształcenie podstawowe (2 630), oraz zasadnicze zawodowe (1 540). Wykształceniem wyższym legitymuje się jedynie 107, tj. 2% spośród ogółu badanych osób.

Zdecydowanie lepiej wykształcone są kobiety, z których 71 posiada wykształcenie wyższe, 417 posiada wykształcenie średnie. Wśród ogółu badanych mężczyzn tylko 36 posiada wykształcenie wyższe natomiast wykształceniem średnim legitymuje się 302.

Wykres 7 Struktura ludności gminy Korytnica według wykształcenia.

Źródło: Opracowanie własne gminy na podstawie danych GUS.

2.4.3 Opieka zdrowotna

Usługi medyczne na terenie gminy zapewniają trzy placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, z których jedna, tj. Gminny Ośrodek Zdrowia w Korytnicy, posiada status publicznej jednostki służby zdrowia. Ponadto na terenie gminy znajduje się Wiejski Ośrodek Zdrowia w Pniewniku oraz dwa prywatne ogólne gabinety lekarskie oraz jeden gabinet stomatologiczny. W Korytnicy usytuowany jest także jeden punkt apteczny. Najbliższy szpital oraz specjalistyczne gabinety lekarskie zlokalizowane są w oddalonym o 17 km Węgrowie.

Tabela 11 Jednostki służby zdrowia w gminie Korytnica z uwzględnieniem liczby zatrudnionych.

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Liczba zatrudnionych	
		Lekarze	Pielęgniarki
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej EL-MED	Korytnica	1	2
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PANACEUM	-	1	3
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Korytnica	1	1

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

2.4.4 Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem cywilnym gminy czuwają policjanci zatrudnieni w Komisariacie Policji w Korytnicy. Ponadto, obok jednostki policji na terenie gminy znajduje się 11 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z których jedna połączona jest z ogólnokrajowym systemem ratownictwa. Większe jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo mieszkańców,

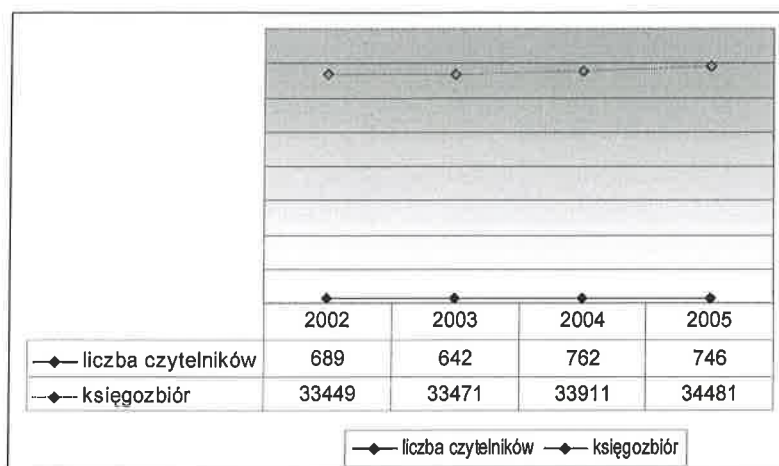

tj. Komenda Powiatowa Policji oraz jednostka Państwowej Straży Pożarnej zlokalizowane są w Węgrowie.

2.4.5 Kultura

Działalność kulturalna na obszarze gminy ma charakter znikomy. Nie ma na tym terenie żadnego centralnego ośrodka kultury. Jedynymi placówkami kulturalnymi są świetlice w 12 miejscowościach gminnych, tj.: w Roguszynie, Czaplach, Żaboklikach, Paplinie, Górkach Grubakach, Kruszewie, Rowiskach, Woli Korytnickiej, Zalesiu, Żelazowie, Leśnikach i Nojszewie.

Wykres 8 Czytelnicy oraz księgozbiór w bibliotekach gminy Korytnica.

Źródło: Opracowanie własne gminy na podstawie danych GUS.

Ponadto swoje zainteresowania literackie mieszkańcy gminy mogą rozwijać dzięki istnieniu lokalnych bibliotek i filii bibliotecznych (5). W bibliotekach jest zatrudnionych 6 osób, natomiast księgozbiór liczy 34 481 książek, z czego 14 608 jest przeznaczonych do wypożyczania na zewnątrz. Liczba czytelników w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o blisko 6% i wynosi obecnie 98 osób na 1000 ludności. Jest to zdecydowanie za mało, w porównaniu ze średnią powiatową.

Zakłada się rozbudowę infrastruktury kulturowej poprzez wyposażenie dwóch miejscowości gminnych: Korytnicy i Pniewnika, w obiekty kultury oraz ośrodki sportu i rekreacji. W szczególności przewiduje się utworzenie punktów bibliotecznych, klubów, kawiarni, odkrytych obiektów kinowych oraz sceny teatralnej. Przewiduje się wytyczenie pieszych oraz rowerowych szlaków turystycznych, budowę boisk sportowych, a także miejsca do zabaw i gier dla dzieci i młodzieży.

2.4.6 Zabytki nieruchome

Na terenie gminy Korytnica znajduje się wiele obiektów zabytkowych. Do najważniejszych należą:

- neoklasycystyczny, murowany, trójnawowy Kościół p.w. św. Wawrzyńca w Korytnicy, pochodzący z drugiej połowy XIX wieku
- dwór murowany w Korytnicy pochodzący z drugiej połowy XIX wieku
- zespół dworsko-parkowy w Paplinie, pochodzący z drugiej połowy XVIII wieku
- neogotycki kościół w Pniewniku

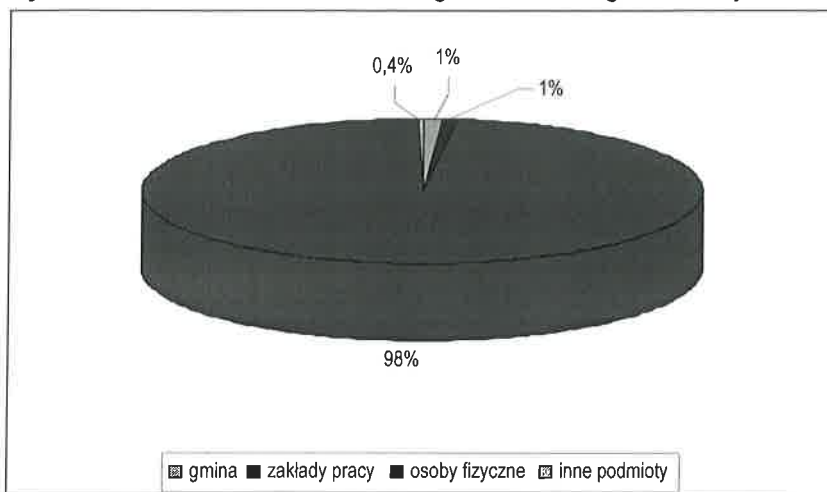
2.4.7 Transport publiczny

Transport pasażerów wewnątrz- oraz międzygminny, a także prowadzący do większych ośrodków miejskich, tj. stolicy powiatu – Węgrowa oraz stolicy województwa i kraju – Warszawy, zapewniają Oddziały Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej z siedzibą w Łochowie i Węgrowie.

Dziesięć spośród gminnych miejscowości, tj.: Seklak, Leśniaki, Lipniki, Nowy Świętochów, Jugi, Kupce, Komory, Nojszew, Szczurów i Chmielew, nie posiada dostępu do zbiorowej komunikacji.

2.4.8 Mieszkalnictwo

Liczba mieszkań w gminie Korytnica od kilku lat pozostaje w zasadzie na niezmiennym poziomie. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba mieszkań wzrosła jedynie o 3 i wynosi 2 030. Najwięcej obiektów mieszkaniowych znajduje się w posiadaniu osób fizycznych. Własność gminy stanowi 16 mieszkań o ogólnej powierzchni 789 m² i łącznej liczbie 48 izb.

Wykres 9 Struktura mieszkań według własności w gminie Korytnica.

Źródło: Opracowanie własne gminy na podstawie danych GUS.

Ogólna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosi 184 741 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 91m², natomiast na jedną osobę przypada 27,3m² mieszkania.

2.4.9 Rynek pracy

Liczba osób pracujących na terenie gminy Korytnica systematycznie spada, powiększa się przy tym liczba bezrobotnych. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba osób pozostających bez pracy wzrosła o 2%, liczba pracujących spadła zaś o 6%. W strukturze bezrobotnych według płci w gminie przeważają mężczyźni, których liczba wyniosła 264 osoby, według danych za rok 2005.

Tabela 12 Struktura rynku pracy w gminie Korytnica w podziale na płeć.

	2003	2004	2005
Pracujący			
Ogółem	249	254	239
Mężczyźni	95	104	82
Kobiety	154	150	157
Bezrobotni			
Ogółem	482	456	464
Mężczyźni	277	263	264
Kobiety	205	193	200

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Stopa bezrobocia w gminie Korytnica na koniec roku 2005 wyniosła ponad 21%, przy średniej w tym okresie stopie bezrobocia dla kraju na poziomie 17,6%.

Za aktywne działania na rynku pracy i wspieranie osób bezrobotnych odpowiedzialny jest Powiatowy Urząd Pracy w pobliskim Węgrowie.

2.5 Infrastruktura techniczna

2.5.1 Drogi

Gmina Korytnica położona jest daleko od dróg ekspresowych. W jej obszarze zlokalizowany jest natomiast 2,5 km odcinek drogi krajowej DK 62, który łączy miejscowości gminne z centrum powiatu – Węgrowem. Ponadto przez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 636, która łączy Węgrów z Warszawą, co tym samym stwarza gminie Korytnica możliwość drogowych połączeń krajowych i międzynarodowych.

Tabela 13 Długość dróg publicznych w gminie Korytnica.

Rodzaje dróg	Długość (km)
Krajowe	25
Wojewódzkie	10,3
Powiatowe	72,8
Gminne	60,6

Źródło: Opracowanie własne gminy.

Biegnące przez obszar gminy drogi powiatowe i gminne tworzą dobrze rozbudowaną drogową sieć wewnętrzną, która umożliwia łatwe i szybkie dotarcie do ośrodka powiatowego oraz innych pobliskich gmin. Całkowita długość gminnych dróg powiatowych znajdujących się w obrębie gminy Korytnica przekracza niewiele ponad 60 km.

Tabela 14 Drogi w gminie Korytnica według klasy i stanu technicznego.

Numer drogi	Status drogi	Połączenie	Klasa drogi	Stan techniczny
696	krajowa	Węgrów-Łochów	IV	Nawierzchnia asfaltowa, szerokość jezdni – 6m
636	wojewódzka	Warszawa-Węgrów	IV	Nawierzchnia asfaltowa, szerokość jezdni – 6m
36108	powiatowa	Paplin-Stoczek-Sadowne	V	Nawierzchnia twarda asfaltowa ulepszona, szerokość – 5m
36138	powiatowa	Węgrów-Turna-Górki Borze	V	Nawierzchnia asfaltowa, szerokość – 5,5m
36140	powiatowa	Liw-Korytnica	V	Nawierzchnia asfaltowa, szerokość – 5,5m
36206	powiatowa	Jadów-Kąty-Jaczew	V	Nawierzchnia asfaltowa, szerokość – 5 do 5,5m
36207	powiatowa	Kąty-Korytnica	V	Nawierzchnia twarda i gruntowa, szerokość – 5m
36210	powiatowa	Paplin-Korytnica-Roguszyn	V	Nawierzchnia asfaltowa, szerokość – 5,5m
36211	powiatowa	Trawy-Rabiany-Korytnica	V	Nawierzchnia asfaltowa, szerokość – 5,5m
36212	powiatowa	Myszadła-Kupce-Rabiany	V	Nawierzchnia gruntowa ulepszona, szerokość – 5m
36213	powiatowa	Pniewnik-Trawy-Warmiaki	V	Nawierzchnia asfaltowa, szerokość – 5 do 5,5m
36221	powiatowa	Trawy-Wiktoria	V	Nawierzchnia gruntowa ulepszona, szerokość – 5m
36224	powiatowa	Wielądki-Pniewnik-Sulki	V	Nawierzchnia asfaltowa i żwirowa, szerokość – 5-5,5 m
36301	powiatowa	Kałużyn-Roguszyn	V	Nawierzchnia asfaltowa, szerokość – 5,5m

Źródło: Opracowanie własne gminy Korytnica.

Drogi gminne, które nie zostały uwzględnione w powyższej tabeli, należą do klasy piątej dróg, przy czym w większości posiadają nawierzchnię gruntową. Wskaźnik gęstości

dróg publicznych twardych dla gminy Korytnica¹ wynosi 59,4 km/100km² i jest niższy dla wskaźnika krajowego, który wynosi 76,6 km/100km².

2.5.2 Gospodarka odpadami

Za usługi z zakresu gospodarki odpadami odpowiada Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Węgrowie. Na zlecenie Zarządu Powiatu Węgrowskiego został opracowany „Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Korytnica na lata 2004-2011”, który zakłada cele z zakresu gospodarki odpadami, jakie powinny zostać zrealizowane w gminie w objętym planem okresie.

Z dokumentu wynika, iż zbiórka odpadów na terenie gminy prowadzona jest na dwa sposoby, tj.:

- metodą „kontener w sąsiedztwie”
- metodą „zbiórka u źródła”

Druga z wymienionych metod prowadzona jest ponadto w oparciu o selektywną zbiórkę odpadów, co znacznie ułatwia ich segregację i utylizację. Obecnie selektywną zbiórką odpadów objęte są: szkło, papier, metale oraz tzw. odpady balastowe. Zebrane na terenie gminy Korytnica odpady wywożone są na składowisko odpadów Węgrów-Ruszczyzna, które jest zarządzane przez władze miasta Węgrów.

Ilość odpadów wytwarzanych rocznie w sektorze gospodarczym z terenu gminy wynosi 170 Mg. W strukturze odpadów gospodarczych dominują natomiast: odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe, odpady paliw ciekłych, opakowania z tektury i papieru, opakowania z tworzyw sztucznych, opakowania z metali, opakowania ze szkła, opakowania wielomateriałowe, opakowania po środkach ochrony roślin, a także elementy pojazdów, odpady medyczne i weterynaryjne.

2.5.3 Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina jest dość dobrze zwodociągowana. Blisko 86% terenów wyposażonych jest w system zaopatrzenia w wodę. Główne ujęcia wody dla gminy Korytnica znajdują się w miejscowościach Górki Grubaki i Pniewnik. Jedną z miejscowości gminnych – wieś Palplin zaopatrywana jest z ujęcia wody w zlokalizowanego w pobliskiej gminie Liw.

Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosi obecnie 85,6 km, zaś liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych liczy 1 270 sztuk. Z sieci wodociągowej korzysta 4 146 osób. Mieszkańcy gminy, którzy nie mają dostępu do sieci wodociągowej zaopatrywani są w wodę pochodzącą ze studni przydomowych.

¹ Dane za rok 2000

Tabela 15 Zużycie wody i oczyszczanie ścieków na terenie gminy Korytnica.

Rodzaj działalności	Jednostka	Ilość
Ogółem	dam ³ /rok	129
Przemysł	dam ³ /rok	6
Rolnictwo i leśnictwo	dam ³ /rok	0
Eksploatacja sieci wodociągowej	dam ³ /rok	123
Gospodarstwa domowe	dam ³ /rok	117

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Na terenie gminy Korytnica brak jest systemu gromadzenia i odprowadzania ścieków sanitarnych, co negatywnie wpływa na środowisko naturalne. Ścieki przydomowe gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i nie są odprowadzane za pomocą żadnego systemu kanalizacyjnego.

Swoje oczyszczalnie ścieków posiadają natomiast Szkoła Podstawowa w Korytnicy oraz Spółdzielnia Mieszkaniowa w Turniach. Obie oczyszczalnie są typem oczyszczalni biologicznych. W związku z powyższym długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi jedynie 0,7 km, zaś korzysta z niej obecnie 359 osób.

Przepustowość oczyszczalni przy Szkole Podstawowej w Korytnicy wynosi 110 m³/dobę. W roku 2005 odprowadzono 15 dam³ ścieków.

2.5.4 Telekomunikacja i usługi kurierskie

Na terenie gminy dostępna jest sieć światłowodowa. Ponadto możliwe są połączenia komórkowe do wszystkich operatorów na terenie kraju. Usługi z zakresu przesyłek realizowane są przez Urząd Poczty w Korytnicy.

2.5.5 Elektroenergetyka

Mieszkańcy gminy korzystają z krajowego systemu sieci energetycznej. Do gminy dostarczany jest prąd z sieci elektroenergetycznych o napięciu 110/15kV. Gmina Korytnica obsługiwana jest przez następujące jednostki:

- Główny Punkt Zasilania w Węgrowie obsługiwany przez Rejon Energetyczny w Sokołowie Podlaskim
- Główny Punkt Zasilania w Łochowie obsługiwany przez Rejon Energetyczny w Sokołowie Podlaskim
- Główny Punkt Zasilania w Mińsku Mazowieckim obsługiwany przez Rejon Energetyczny Mińsk Mazowiecki

Wszystkie stacje zasilające gminę Korytnica znajdują się w dobrym stanie technicznym, jednakże parametry energii elektrycznej dostarczanej z rejonu Mińsk Mazowiecki nie są dobre, co powoduje częste spadki napięcia i liczne awarie.

W celu zapobiegania tego typu sytuacjom w przyszłości planuje się utworzenie stacji energetycznej na terenie gminy Dobrze, która będzie zasilać miejscowości wchodzące w skład powiatów węgrowskiego i mińskiego.

2.5.6 Sieć gazowa

Gmina Korytnica nie jest obecnie wyposażona w gazociąg. Do roku 2010, jak założono w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Korytnica”, teren gminy ma zostać podłączony do magistrali gazowej Kobryń-Warszawa.

2.6 Gospodarka

2.6.1 Rolnictwo

W strukturze gospodarczej gminy Korytnica przeważa rolnictwo. Gospodarstwa rolne w liczbie 1 545 mają charakter indywidualny. W ogólnej liczbie gospodarstw aż 91% to gospodarstwa o powierzchni powyżej 1 ha. W strukturze gospodarstw według powierzchni przeważają gospodarstwa od 2 do 5 ha, najmniej jest zaś gospodarstw o powierzchni od 50 do 100 ha.

Najwięcej gospodarstw rolnych trudni się uprawą ziemniaków i żyta. Najmniej na terenie gminy uprawia się natomiast roślin strączkowych, jęczmienia i buraków cukrowych.

W strukturze upraw pod względem powierzchni zasiewów przeważają kolejno żyto, mieszanki zbożowe jare, owies i ziemniaki.

W strukturze hodowli zwierząt na terenie gminy przeważają gospodarstwa zajmujące się chowem trzody chlewnej oraz kur i kur niosek.

Tabela 16 Struktura gospodarstw rolnych w gminie Korytnica według grup użytków rolnych.

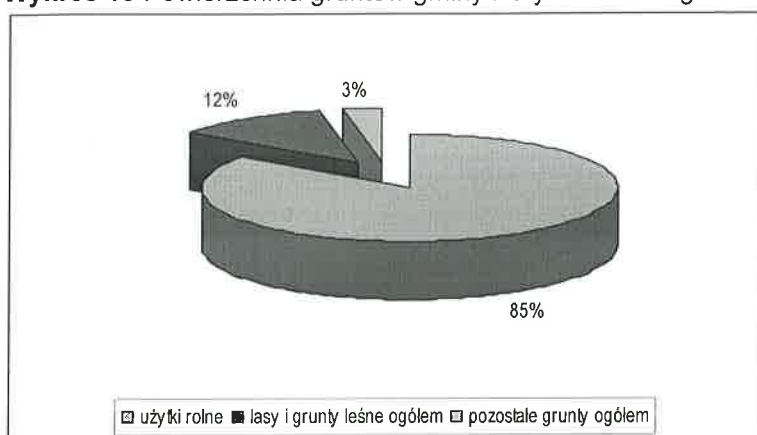
Powierzchnia	Liczba
Ogółem	1 545
Do 1 ha włącznie	135
Powyżej 1 do mniej niż 2 ha	118
Od 2 do mniej niż 5 ha	305
Od 5 do mniej niż 7 ha	203
Od 7 do mniej niż 10 ha	284
Od 10 do mniej niż 15 ha	301
Od 15 do mniej niż 20 ha	117
Od 20 do mniej niż 50 ha	78
Od 50 do mniej niż 100 ha	3
100 ha i więcej	0

Źródło: Narodowy Spis Rolny 2002, GUS.

Największy odsetek powierzchni gminy zajmują użytki rolne, tj. 85%, w tym sady zajmują powierzchnię 0,2%, łąki 17%, pastwiska 8%, zaś grunty orne 60% ogólnej powierzchni użytków rolnych.

Wykres 10 Powierzchnia gruntów gminy Korytnica według obszarowych użytków rolnych.

Źródło: Opracowanie własne gminy na podstawie danych GUS.

2.6.2 Podmioty gospodarcze

W roku 2005 na terenie gminy Korytnica zarejestrowane były 234 podmioty gospodarcze, z których prawie 95% należało do sektora prywatnego. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba podmiotów gospodarczych w gminie spadła o 9%, zaś w porównaniu z rokiem 2003, w którym nastąpił znaczny wzrost liczby nowozarejestrowanych podmiotów, spadła o blisko 35%.

Tabela 17 Podmioty gospodarcze w gminie Korytnica.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ogółem	263	305	305	315	256	234
Sektor publiczny	13	11	10	11	11	12
Sektor prywatny	250	294	295	304	245	222

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

W strukturze prywatnych podmiotów gospodarczych przeważają osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą, stanowiąc tym samym prawie 88% tych podmiotów.

W ogólnej strukturze podmiotów przeważają natomiast jednostki z sektorów budownictwa oraz handlu hurtowego i detalicznego, w tym napraw.

Tabela 18 Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Korytnica według rodzajów prowadzonej działalności.

Rodzaj prowadzonej działalności	Liczba podmiotów
Usługi transportowe	5
Działalność centrów telefonicznych	2
Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalno-rentowymi	3
Handel stacjonarny	35
Handel obwoźny	38
Handel na straganach i targowiskach	4
Budownictwo ogólne	42
Usługi elektryczne	4
Usługi hydrauliczne	10
Usługi stomatologiczne	1
Usługi medyczne	3
Unasiennianie zwierząt hodowlanych	1
Punkt apteczny	1
Usługi krawieckie	3
Pośrednictwo finansowe	1
Działalność pielęgniarek i położnych	2
Usługi w zakresie rachunkowości, prowadzenia ksiąg handlowych	1
Tartak obwoźny	1
Produkcja wyrobów piekarniczych	1
Warsztaty samochodowe	4
Wyrób pomników	1

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

Największymi pracodawcami w gminie są Bank Spółdzielczy w Łukowie – Oddział Korytnica, GS – Gminna Samopomoc Chłopska oraz Spółdzielnia Kółek Rolniczych.

2.7 Zagospodarowanie przestrzenne

2.7.1 Plany zagospodarowania przestrzennego

Gmina nie posiada uchwalonych planów zagospodarowania przestrzennego. W roku 1999 zostało natomiast przyjęte przez ówczesne władze gminy „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Korytnica”, które określa główne problemy z zakresu gospodarki przestrzennej gminy oraz kierunki jej rozwoju w tym obszarze.

Studium określa kierunki zagospodarowania przestrzennego w szczególności w zakresie:

- Demografii i zatrudnienia
- Ochrony środowiska naturalnego
- Ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych

- Rozwoju rolnictwa
- Rozwoju gospodarki leśnej i łowiectwa
- Rozwoju turystyki i wypoczynku
- Rozwoju obszarów zabudowanych i proponowanych do zabudowy
- Rozwoju usług publicznych i obiektów obsługi ludności
- Rozwoju komunikacji
- Rozwoju infrastruktury komunalnej
- Rozwoju elektroenergetyki

Do najważniejszych ustaleń zawartych w Studium należą te z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej, w tym zwłaszcza komunikacji drogowej, oraz rozwój obszarów zabudowanych i proponowanych do zabudowy.

W dokumencie zakłada się zgazyfikowanie gminy i utworzenie w tym celu stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia w Korytnicy, która będzie oparta na gazociągu wysokiego ciśnienia prowadzącego do Stoczka, stanowiącego odgałęzienie magistrali Kobryń-Warszawa zlokalizowanej w gminie Jakubów.

W zakresie gospodarki odpadami planuje się utworzenie obiektu utylizacji odpadów we wsi Komory.

Bardzo ważnym założeniem przyjętym w dokumencie jest budowa urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz pełnego unieszkodliwiania ścieków sanitarnych. Na terenie gminy Korytnica mają w związku z tym powstać zbiorcze systemy kanalizacyjne w Korytnicy, Kątach i Turnej o przepustowości odpowiednio 200 m³/dobę, 50 m³/dobę i 100 m³/dobę.

W zakresie infrastruktury drogowej planuje się modernizację dróg gminnych oraz usprawnienie ruchu poprzez rozbudowę skrzyżowań, poszerzenie jezdni i linii rozgraniczających oraz korektę łuków.

2.7.2 Tereny inwestycyjne

Gmina Korytnica posiada tereny pod inwestycje gospodarcze w trzech miejscowościach gminnych, tj.:

- W Korytnicy – 8ha powierzchni, która może być wykorzystana pod działalność przemysłową, lub rzemieślniczą. Ponadto na tym terenie znajduje się możliwa do zagospodarowania baza magazynowa. Tereny inwestycyjne mogą zostać przeznaczone pod budowę stacji paliw lub stacji obsługi pojazdów. Są one wyposażone w odpowiednią infrastrukturę techniczną dla rozwoju tego typu usług.
- W Paplinie – 5ha terenów, na których może być rozwijana działalność rzemieślnicza, ewentualnie stacja paliw lub stacja obsługi pojazdów. Obszar inwestycyjny położony jest przy drodze krajowej Węgrów-Łochów.

- W Roguszynie – 5,5ha terenu, który może być przeznaczony na rozwój usług bądź drobnego przemysłu. Obszar pod inwestycje położony jest przy drodze wojewódzkiej prowadzącej z Warszawy do Drohiczyzna.

W gminie Korytnica dostępne są także tereny pod inwestycje rekreacyjno - wypoczynkowe w formie indywidualnej oraz w formie ośrodka wypoczynkowego. Tereny przeznaczone pod tego typu działalność zlokalizowane są w pobliżu rzeki Liwiec, głównie zaś w miejscowościach: Maksymilianów, Sekłak, Kupce, Jugi oraz Połazie Świętochowskie.

Obiekty, które zostaną wybudowane na terenach przeznaczonych pod inwestycje rekreacyjno-wypoczynkowe powinny spełniać między innymi kilka z poniżej wymienionych wymogów, które szczegółowo zostały zapisane w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Korytnica”:

- Minimalna powierzchnia działki – 1000 m², z jednoczesnym obowiązkiem zalesienia 20% jej powierzchni,
- Uwzględnienie terenów wspólnego użytkowania, tj. dróg dojazdowych, terenów sportowych, itp., w obrębie nowopowstałych zespołów domków letniskowych ,
- Wybudowanie szczelnych zbiorników bezodpływowych,
- Zorganizowanie systemu gromadzenia odpadów stałych.

Na terenach przeznaczonych pod inwestycje rekreacyjne nie powinno rozwijać się działalności usługowej.

2.8 Finanse

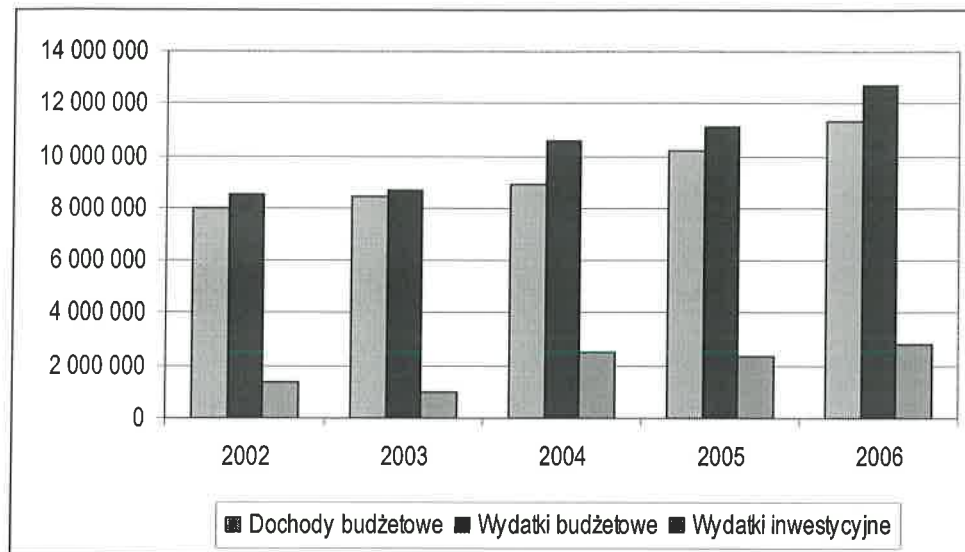
Tabela 19 Budżet gminy Korytnica (PLN).

Rok	Dochody budżetowe	Wydatki budżetowe	Wydatki inwestycyjne
2002	8.019.039	8.557.963	1.336.540
2003	8.476.177	8.662.283	999.819
2004	8.929.480	10.559.580	2.532.284
2005	10.219.628	11.081.380	2.385.006
2006	11.349.492	12.705.663	2.841.846

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

Wykres 11 Budżet gminy Korytnica w latach 2002-2006.

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

Na dochody gminy składają się dochody własne, subwencje ogólne oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Stopień realizacji zadań własnych zależy w dużej mierze od dochodów gminy oraz jej możliwości inwestycyjnych.

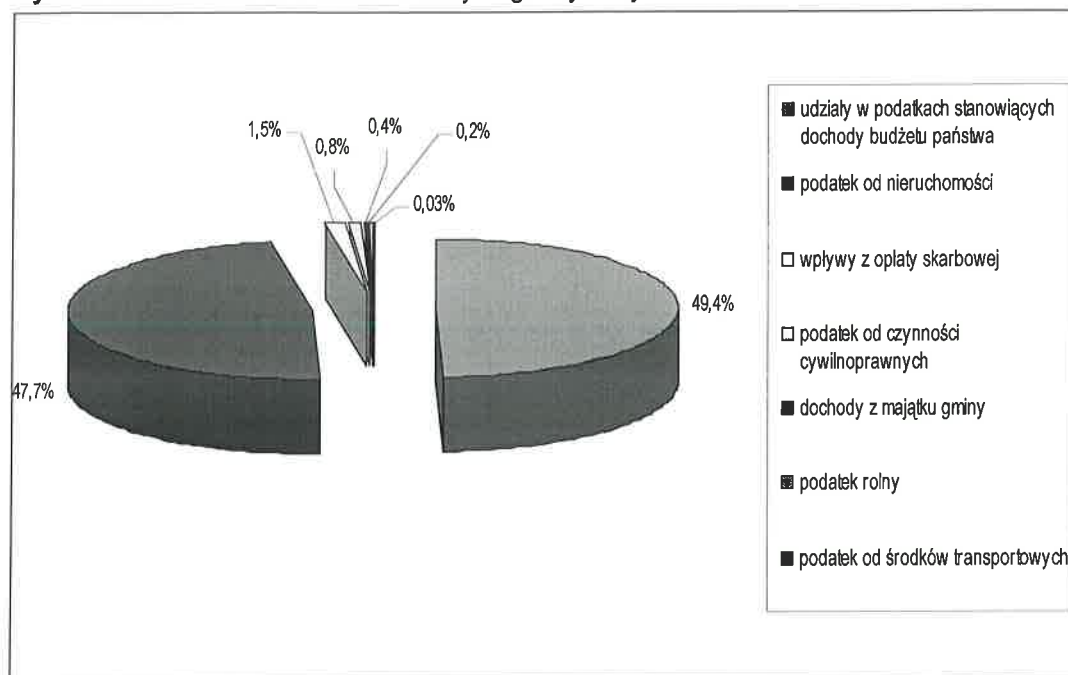
W roku 2006 wydatki budżetowe w gminie Korytnica wyniosły 12 705 663 PLN, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca daje 1 798,90 PLN, tj. o 30% więcej niż w roku 2002. Wydatki inwestycyjne w roku 2006 wyniosły 2 841 846 PLN, a w przeliczeniu na jednego mieszkańca 402,36 PLN, czyli ponad dwukrotnie więcej niż w roku 2002.

Najwięcej środków budżetowych gminy w roku 2006 przeznaczono na oświatę i wychowanie, tj. 43% budżetu oraz pomoc społeczną, 19% wydatków budżetowych.

Największe źródło dochodów w omawianym okresie stanowiła subwencja ogólna z budżetu państwa, tj. 54% ogółu dochodów. Dochody gminy z tytułu zadań własnych osiągnęły poziom 29% dochodów budżetowych w roku 2006.

Wykres 12 Struktura dochodów własnych gminy Korytnica w roku 2006.

Źródło: Urząd Gminy Korytnica.

Największe źródło dochodów własnych gminy Korytnica stanowią udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa oraz wpływy z podatku od nieruchomości. Najmniejsze wpływy do budżetu gminy pochodzą natomiast z podatku od środków transportowych.

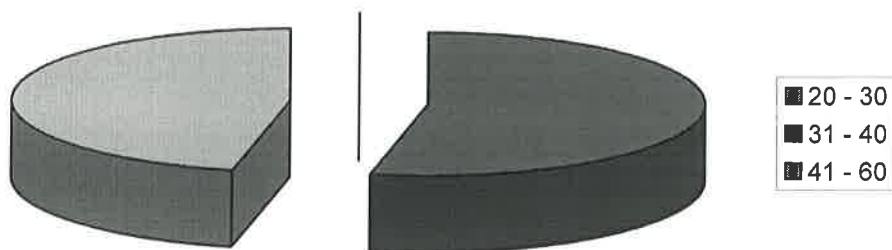
2.9 Warunki życia w gminie w opinii mieszkańców – badania ankietowe

Elementem uspołecznienia procesu budowy Strategii Rozwoju Gminy Korytnica było przeprowadzenie badania ankietowego na terenie gminy. Ankietę „Moja Gmina” składającą się z 10 pytań skierowano do mieszkańców gminy przy pomocy młodzieży uczącej się w Gimnazjum w Korytnicy. Zwrot ankiet do Urzędu Gminy był bardzo duży (70 %) co świadczy o zaangażowaniu mieszkańców. Liczba zwróconych, wypełnionych ankiet pozwalała na wiarygodne przedstawienie opinii społecznych.

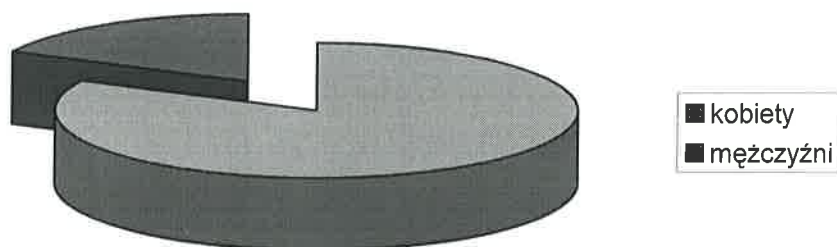
Wśród respondentów przeważały kobiety ze średnim wykształceniem w wieku produkcyjnym. Mężczyźni stanowili jedynie 18% ankietowanych osób.

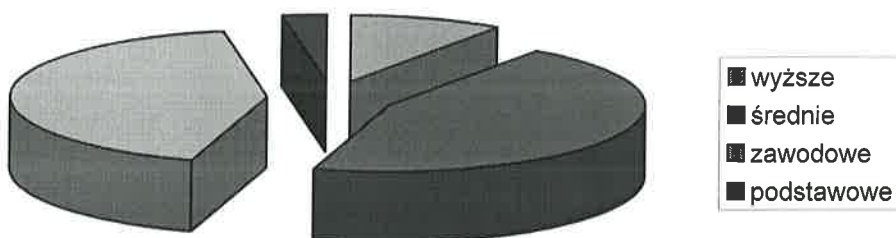
Struktura wiekowa ankietowanych

Płeć ankietowanych

Poziom wykształcenia

Pytania otwarte – zestawienie wyników

Dotyczyły najważniejszych spraw na terenie gminy, jej atutów i wad. Respondenci zastanawiali się nad największymi sukcesami i porażkami gminy w ciągu ostatnich 10 lat.

Zestawienie zawiera jedynie te odpowiedzi, które były najczęściej wskazywane przez ankietowanych, wartość procentowa podawana przy odpowiedzi określa odsetek ankietowanych, którzy podali daną odpowiedź.

Najważniejsze sprawy do załatwienia przez samorząd gminy	
Kanalizacja	19%
Wodociągi	15%
Drogi	14%
Oświetlenie ulic	8%

Mocne strony gminy	
Brak	24%
Dobra organizacja	5%
Pomoc potrzebującym	5%

Słabe strony gminy	
Brak rozwoju przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy	22%
Zła organizacja	8%
Niemili urzędnicy	7%

Za 5 lat na terenie gminy powinno powstać	
Gminny Ośrodek Kultury (alternatywa dla młodzieży)	15%
Oczyszczalnia ścieków	12%
Sala gimnastyczna w Gimnazjum	10%

Z czego gmina może być dumna ?	
Gimnazjum	24%
Wójta	8%
Nie ma z czego	7%

Największy sukces gminy w ciągu ostatnich 10 lat	
Gimnazjum	43%
Wodociągi	37%
Powstanie nowego Ośrodka zdrowia	10%

Największe niepowodzenie gminy w ciągu ostatnich 10 lat	
Długotrwała budowa Ośrodka zdrowia	10%
Zły dobór radnych	10%
Zły stan dróg	8%

Z analizy badania ankietowego wynika, że mieszkańcy pozytywnie oceniają inwestycje jakie gmina przeprowadziła w zakresie infrastruktury edukacyjnej – budowa Gimnazjum, modernizacja budynków szkół, a także w zakresie infrastruktury technicznej – wodociągi. W kwestii dróg ankietowani doceniali poprawę nawierzchni, ale jednocześnie widzą konieczność dalszego ich ulepszania. Mieszkańcy negatywnie postrzegają brak rozwoju przedsiębiorczości (tworzenia nowych miejsc pracy), co skutkuje bezrobociem. Jako słabe strony mieszkańcy wymieniają ponadto złą organizację rozumianą jako brak porozumienia wśród radnych, złe zarządzanie pieniędzmi (np. budowa inwestycji przekraczających możliwości finansowe gminy). Najważniejszymi sprawami do załatwienia dla samorządu gminy są kanalizacja oraz 100% zwodociągowanie gminy. W opinii mieszkańców jako problem do rozwiązania jest też kwestia całkowitego oświetlenia gminy. Sprawą przewijającą się w ankietach jest także stworzenie Gminnego Ośrodka Kultury, który stanowiłby

alternatywę dla młodzieży. Umożliwiłyby zarówno rozwijanie zainteresowań naukowych jak i sportowych. Przyczyniłoby się to z pewnością do zwiększenia perspektyw dla młodych ludzi na terenie gminy.

Pytania zamknięte – zestawienie wyników

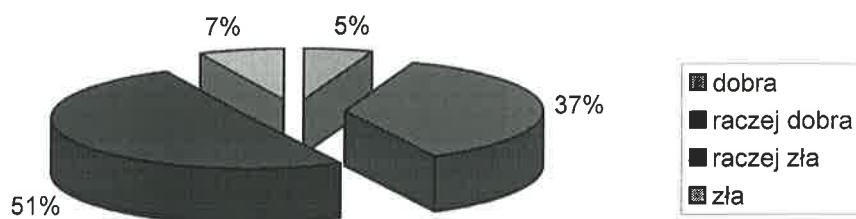
W ankiecie zamieszczono 4 pytania zamknięte (ankietowany zaznaczał jedną z podanych odpowiedzi) dotyczące warunków życia w gminie w porównaniu z innymi gminami, sytuacji gospodarczej oraz sytuacji materialnej rodzin.

Wyniki przedstawiono na poniższych diagramach.

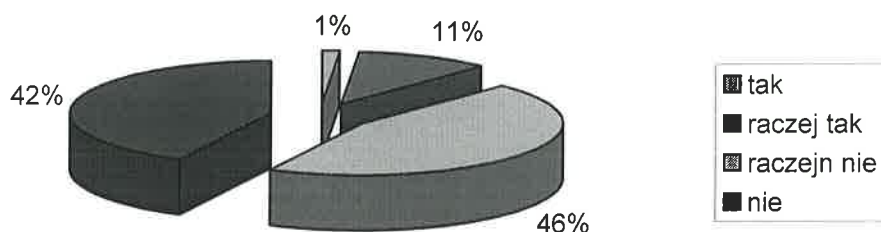

Sytuacja przeciętnej rodziny żyjącej na terenie gminy jest...

Czy w gminie są perspektywy dla młodzieży?

Analiza danych zgromadzonych na podstawie ankiet wskazuje, że gmina i panujące w niej warunki życia są porównywalne z innymi gminami lub je przewyższają. Mieszkańcy wykazują duży wskaźnik optymizmu dotyczący życia na terenie gminy co dobrze rokuje na przyszłość.

Najbardziej niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że 46 % ankietowanych uważa, iż w gminie nie ma perspektyw dla młodzieży. Zjawisko to potwierdza się w danych statystycznych, które wskazują na proces starzenia się społeczeństwa na terenie gminy oraz w wyniku badań mówiących o braku zajęcia dla młodych ludzi.

Przeprowadzenie badań ankietowych umożliwiło poznanie ogólnej opinii mieszkańców na temat gminy i jej problemów oraz zebranie informacji o sprawach, których załatwienie mieszkańcy uważają za ważne.

2.10 Analiza SWOT

W planowaniu strategicznym stosowane są różne techniki analityczne oraz sposoby dochodzenia do konstruktywnych wniosków. W praktyce najczęściej wykorzystywaną metodą jest Analiza SWOT ("strengths" – mocne strony, "weaknesses" – słabe strony, "opportunities" – szanse i „threats” – zagrożenia). Polega ona na analizie istniejącego potencjału gminy, realizowanych zadań i możliwości rozwojowych niezależnych lub zależnych w niewielkim stopniu od otoczenia (mocne i słabe strony) oraz na analizowaniu tych obszarów na zewnątrz gminy, które wpływają na jej funkcjonowanie (szanse i zagrożenia).

Wyodrębnienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w gminie Korytnica stanowiło podstawę do określenia misji gminy. Do zrealizowania tego zadania wykorzystano wyniki prac studialnych i analitycznych przedstawionych w części pierwszej opracowania: „Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy Korytnica”

Macierz SWOT - schemat

cechy wewnętrzne	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
cechy zewnętrzne	SZANSE	ZAGROŻENIA
	<i>cechy pozytywne</i>	<i>cechy negatywne</i>

Poniżej wymieniono elementy wchodzące w skład poszczególnych grup czynników zamieszczając wszystkie wnioski wynikające z diagnozy i ankiet.

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Korzystne położenie gminy 2. Bliskość ośrodków kształcenia – Siedlce, Warszawa 3. Dobrze rozwinięta sieć drogowa 4. Wysoki odsetek ludzi młodych wśród ludności gminy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak oferty sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej oraz kalendarza imprez 2. Starzenie się społeczeństwa – odpływ młodzieży z terenu gminy 3. Braki w infrastrukturze – brak kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. 4. Brak Gminnego Ośrodka Kultury
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Walory krajobrazowe wsi mazowieckiej ▪ Wystarczająca infrastruktura energetyczna ▪ Rezerwy atrakcyjnych i stosunkowo tanich terenów pod budownictwo mieszkaniowe i rekreacyjne ▪ Duży udział ludności w wieku produkcyjnym – zasoby siły roboczej ▪ Korzystne warunki klimatyczne – możliwość wyspecjalizowanej produkcji rolniczej ▪ Znaczne nakłady budżetu gminy na nowe inwestycje (Gimnazjum, nowa siedziba Urzędu Gminy itp.) ▪ Cenne walory przyrodnicze związane z Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym ▪ Ekologiczne, indywidualne rolnictwo o wysokich możliwościach adaptacyjnych ▪ Wysoki stopień zwodociągowania gminy umożliwiający nowoczesną produkcję rolną ▪ Wzrost aktywności społecznej skutkujący zwiększeniem się liczby przedsiębiorstw ▪ Liczne obiekty dziedzictwa kulturowego ▪ Efektywne działanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ▪ Działalność gminnego Ośrodka zdrowia ▪ Kompetentne i prężne prorozwojowe władze gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mała podaż lokalnych miejsc pracy ▪ Niska aktywność zawodowa i społeczna mieszkańców ▪ Bezrobocie, w tym bezrobocie ukryte w rolnictwie ▪ Wysoki odsetek ludności utrzymujący się z rent i emerytur ▪ Niski poziom wykształcenia mieszkańców ▪ Niezadowalająca sytuacja ekonomiczna sporej części ludności ▪ Przystarzałe wyposażenie gospodarstw rolnych ▪ Mała ilość małych i średnich przedsiębiorstw ▪ Niewystarczająca promocja gminy oraz dostępnych programów pomocowych ▪ Duże wydatki na oświatę ▪ Niedoinwestowanie służby zdrowia ▪ Problem z zaśmieceniem terenu gminy ▪ Niska świadomość ekologiczna mieszkańców ▪ Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna w postaci ścieżek rowerowych, obiektów gastronomicznych, pól namiotowych itp ▪ Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Środki finansowe polityki regionalnej Unii Europejskiej 2. Wzrastająca popularność aktywnej turystyki oraz wyjazdów weekendowych na wieś 3. Przyjazna i ukierunkowana na rozwój polityka władz gminy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przekazywanie nowych zadań samorządowi gminnemu bez przekazywania odpowiednich środków finansowych 2. Ucieczka najlepiej wykształconych i najbardziej dynamicznych grup społecznych do ośrodków miejskich 3. Istnienie wielu gmin o zbliżonym profilu społeczno - gospodarczym konkurujących o fundusze i inwestorów
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wykorzystanie krajobrazu gminy i walorów przyrodniczych ▪ Poparcie społeczne dla samorządu oraz wzrastające poczucie więzi mieszkańców z danym terenem ▪ Stabilizacja ekonomiczna kraju ▪ Wspieranie działań lokalnych poprzez wyspecjalizowane instytucje działające na szczeblu ogólnokrajowym ▪ Rozwój alternatywnych, pozarolniczych źródeł utrzymania mieszkańców wsi ▪ Lepsze wykorzystanie bliskości i potencjału dużych aglomeracji miejskich ▪ Możliwość skorzystania ze środków pomocowych UE na modernizację i rozbudowę infrastruktury technicznej i społecznej oraz wsparcie dla powstających firm ▪ Ochrona krajowego rynku rolnego, wspólnotowa polityka rolna ▪ Pozytywne tendencje demograficzne (wzrost liczby urodzeń) ▪ Rozwój gospodarczy woj. mazowieckiego i rejonu węgrowskiego ▪ Wzrost ilości miejsc pracy wynikający z ożywienia gospodarczego ▪ Racjonalne gospodarowanie posiadanymi środkami 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niekorzystna struktura agrarna rolnictwa i przestarzałe metody gospodarowania ▪ Brak środków finansowych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego na modernizację i rozbudowę infrastruktury technicznej i społecznej ▪ Brak perspektyw zatrudnienia na terenie gminy i w okolicach ▪ Brak konsekwentnej i długofalowej polityki państwa oraz wizji dla rozwoju samorządności w Polsce ▪ Brak inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych ▪ Brak środków na funkcjonowanie instytucji kultury ▪ Brak spójnej i całościowej polityki państwa w zakresie pomocy społecznej. Brak wsparcia dla placówek podstawowej opieki medycznej ▪ Załamanie się wzrostu gospodarczego

3. Analiza rozwojowa gminy

3.1 Misja, cele i kierunki rozwoju

Misja gminy:

Gmina Korytnica terenem czystym ekologicznie promującym ideę zrównoważonego rozwoju sprzyjającego podnoszeniu jakości życia mieszkańców

Cele operacyjne rozwoju gminy:

1. *Podniesienie jakości życia mieszkańców*
2. *Rozbudowa sfery kulturalnej w gminie*
3. *Ochrona i kształtowanie środowiska naturalnego i kulturowego*
4. *Sprawne zarządzanie gminą*

Cele szczegółowe:

1. *Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy*
 - 1.1. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w gminie
 - 1.2. Poprawa stanu dróg gminnych
 - 1.3. Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu
 - 1.4. Rozbudowa lokalnej infrastruktury ochrony zdrowia
2. *Rozbudowa sfery kulturalnej i promocja gminy*
 - 2.1. Zapewnienie szerokiej oferty kulturalnej oraz rekreacyjno - sportowej
 - 2.2. Promocja gminy oraz sprawny przepływ informacji
3. *Ochrona i kształtowanie środowiska naturalnego i kulturowego*
 - 3.1. Zachowanie trwałości użytkowania zasobów i walorów środowiska
 - 3.2. Rewitalizacja i konserwacja zabytkowych obiektów
 - 3.3. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców
4. *Sprawne zarządzanie gminą*
 - 4.1. Sprawny organizacyjnie Urząd Gminy
 - 4.2. Informatyzacja gminy
 - 4.3. Efektywne pozyskiwanie środków unijnych oraz wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy

MISJA GMINY:

Gmina Korytnica terenem czystym ekologicznie promującym ideę zrównoważonego rozwoju sprzyjającego podnoszeniu jakości życia mieszkańców

I. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Cel operacyjny I.1

Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w gminie

Cel operacyjny I.2

Poprawa stanu dróg gminnych

Cel operacyjny I.3

Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu

Cel operacyjny I.4

Rozbudowa lokalnej infrastruktury ochrony zdrowia**II. ROZBUDOWA SFERY KULTURALNEJ I PROMOCJA GMINY**

Cel operacyjny II.1

Zapewnienie szerokiej oferty kulturalnej oraz rekreacyjno - sportowej

Cel operacyjny II.2

Promocja gminy oraz sprawny przepływ informacji**III. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO**

Cel operacyjny III.1

Zachowanie trwałości użytkowania zasobów i walorów środowiska

Cel operacyjny III.2

Rewitalizacja i konserwacja zabytkowych obiektów

Cel operacyjny III.3

Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców**IV. SPRAWNE ZARZĄDZANIE GMINĄ**

Cel operacyjny I.1

Sprawny organizacyjnie Urząd Pracy

Cel operacyjny I.2

Informatyzacja gminy

Cel operacyjny I.3

Efektywne pozyskiwanie środków unijnych oraz wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy

3.1.1 Cel strategiczny I: Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy

Zapewnienie odpowiedniego poziomu życia mieszkańców to kluczowe zadanie władz gminy. Na wysoki standard życia w gminie składają się m.in.: wyposażenie w odpowiednią infrastrukturę techniczną, dostępność komunikacyjną, dostępność placówek służby zdrowia oraz czynniki podnoszące jakość sfery społecznej, jak chociażby aktywna polityka rynku pracy czy pobudzanie przedsiębiorczości mieszkańców.

Cel strategiczny zostanie zrealizowany poprzez działania w wyżej wymienionym zakresie. Kluczowym jest zaś stworzenie na terenie gminy sprawnego systemu kanalizacji, budowa gazociągu oraz efektywnego systemu gospodarki odpadami. Rozbudowa infrastruktury technicznej przyczyni się jednocześnie do ochrony środowiska naturalnego. Stąd też w powyższym zakresie cel strategiczny „Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy” jest komplementarny do celu strategicznego „Ochrona i kształtowanie środowiska naturalnego i kulturowego” niniejszej Strategii.

Na wzrost standardu życia w gminie pozytywny wpływ będzie miała także poprawa stanu infrastruktury dróg gminnych. Usprawni to proces poruszania się w obszarze gminy oraz umożliwi dostęp do transportu zbiorowego wielu gminnym miejscowościom, które z uwagi na zły bądź nieodpowiedni stan techniczny dróg są pozbawione tego dostępu.

Dla podniesienia stanu zdrowia mieszkańców oraz umożliwienia sprawnego dostępu do jednostek służby zdrowia zakłada się ponadto rozbudowę lokalnej infrastruktury ochrony zdrowia. Realizacja tego celu przyczyni się do spełnienia potrzeb mieszkańców, którzy zgłaszają braki w dostępie do specjalistycznej opieki medycznej.

Podniesienie standardu życia w gminie to także aktywność społeczna ludności oraz ich własna inicjatywa w tym zakresie. Dlatego też proponuje się aktywne działania władz gminy na rzecz pobudzania przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie i ograniczanie bezrobocia.

Wszelkie działania podejmowane przez społeczność lokalną winny być wspierane zarówno w płaszczyźnie finansowej, jak i organizacyjnej. Odpowiedni poziom życia mieszkańców, a jednocześnie bogata oferta w tym zakresie, wpływają na atrakcyjność gminy, jako miejsca do mieszkania, a także zapobiegają wyjazdom młodych ludzi z terenu gminy.

Cel operacyjny 1.1		Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w gminie
	Działanie 1.1.1	Budowa zbiorowego systemu kanalizacji
	Działanie 1.1.2	Budowa gazociągu na terenie gminy
	Działanie 1.1.3.	Opracowanie programu usuwania materiałów zawierających azbest i jego wdrożenie
	Działanie 1.1.4.	Monitorowanie i nadzorowanie porządku i czystości na terenie gminy (m.in. likwidacja dzikich wysypisk)
	Działanie 1.1.5.	Działania na rzecz poprawy stanu sieci energetycznej
Cel operacyjny 1.2		Poprawa stanu dróg gminnych
	Działanie 1.2.1	Poprawa stanu nawierzchni dróg gminnych
	Działanie 1.2.2	Budowa infrastruktury towarzyszącej drogom (chodniki) w celu zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego
	Działanie 1.2.3.	Rozwój transportu zbiorowego
Cel operacyjny 1.3		Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu
	Działanie 1.3.1	Opracowanie i wdrożenie systemu dogodnych ulg podatkowych z tytułu podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej
	Działanie 1.3.2	Utworzenie lokalnego inkubatora przedsiębiorczości
	Działanie 1.3.3	Poprawa mobilności mieszkańców poprzez rozbudowę połączeń komunikacyjnych z Węgrowem oraz innymi większymi pobliskimi ośrodkami
	Działanie 1.3.4.	Współpraca z instytucjami rynku pracy na rzecz poprawy aktywności zawodowej mieszkańców
Cel operacyjny 1.4		Rozbudowa lokalnej infrastruktury ochrony zdrowia
	Działanie 1.4.1	Modernizacja bazy lokalowej placówek służby zdrowia
	Działanie 1.4.2	Wprowadzenie specjalistycznych usług medycznych na terenie gminy
	Działanie 1.4.3	Usprawnienie dostępu do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej

3.1.2 Cel strategiczny II: Rozbudowa sfery kulturalnej i promocja gminy

Działalność w zakresie kultury oraz promocji gminy jest bardzo ważnym elementem polityki rozwoju. W przypadku gminy Korytnica jest to szczególnie ważne, z uwagi na widoczne braki w infrastrukturze kulturalnej oraz małej aktywności władz gminy na polu kreowania wizerunku gminy.

W związku z powyższym cel strategiczny „Rozbudowa sfery kulturalnej i promocja gminy” zostanie osiągnięty poprzez budowę obiektów stanowiących gminne centrum kultury, łączące obiekt kinowy oraz scenę teatralną. Ponadto powstaną miejsca spotkań dla mieszkańców gminy, w których będą mogli spędzać wolny czas na twórczym działaniu. Zakłada się jednocześnie budowę obiektów rekreacji dziecięcej oraz wytyczenie ścieżek i szlaków rowerowych.

Realizacja założonego celu strategicznego pozytywnie wpłynie na rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży, które będą mogły aktywnie spędzać wolny czas na twórczym działaniach lub poprawie tęczy fizycznej.

Władze gminy aktywnie włączają się do działalności promocyjnej poprzez stworzenie oferty inwestycyjnej oraz usprawnienie pracy Urzędu Gminy na rzecz potencjalnych inwestorów oraz mieszkańców.

Ponadto powstanie roczny kalendarz imprez i atrakcji kulturalnych w gminie Korytnica, który będzie powszechnie dostępny na stronie internetowej gminy.

Cel operacyjny 1.1		Zapewnienie szerokiej oferty kulturalnej oraz rekreacyjno - sportowej
	Działanie 1.1.1	Utworzenie gminnego ośrodka kultury
	Działanie 1.1.2	Budowa miejsc rekreacji dziecięcej
	Działanie 1.1.3.	Organizacja szlaków turystyki rowerowej
	Działanie 1.1.4.	Zagospodarowanie terenu pod odkryty obiekt kinowy oraz scenę teatralną
Cel operacyjny 1.2		Promocja gminy oraz sprawny przepływ informacji
	Działanie 1.2.1	Stworzenie elektronicznego kalendarza gminnych imprez kulturalnych
	Działanie 1.2.2	Aktywne działania władz gminy na rzecz wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy
	Działanie 1.2.3.	Realizacja idei „sprawnego urzędu gminy” poprzez szkolenia pracowników Urzędu Gminy

3.1.3 Cel strategiczny III: *Ochrona i kształtowanie środowiska naturalnego i kulturowego*

Przyroda i krajobraz stanowią naturalne bogactwo gminy. Przy czym rozwój gospodarczy czy rolnictwo nie mogą naruszać tych walorów. Planowane działania muszą pozostawać w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju i w jak najmniejszym stopniu ingerować w środowisko naturalne. W obecnych czasach ochrona środowiska łączy się z doskonaleniem infrastruktury technicznej, transportowej i informatycznej. Dzięki realizacji inwestycji proekologicznych można w znaczny sposób wpłynąć na poprawę czystości wód, gleb itp.

Dbłość o zasoby wodne, grunty, powietrze, lasy i czystość otoczenia świadczy o dojrzałości mieszkańców oraz o trosce o pozostawienie przyszłemu pokoleniu dziedzictwa zasobów przyrodniczych gminy w dobrym stanie.

W gminie Korytnica na skutek braku wielkiego przemysłu przyroda zachowała się w stosunkowo niezmiennym, naturalnym stanie i jest zaliczana do obszaru Zielonych Płuc Polski. Stanowią one regionalny system ochrony tożsamości przyrodniczej i kulturowej północno-wschodniej Polski. Zielone Płuca Polski są ponadto przykładem ekorozwoju - pogodzenia działalności człowieka z zachowaniem walorów środowiska i przyrody.

Promocja możliwości związanych z podjęciem produkcji ekologicznej żywności na bazie „czystych” zasobów przyrodniczych gminy z jednej strony pozwala uzmysłowić mieszkańcom sukcesy gminy związane z ochroną przyrody oraz wkład pracy potrzebny do ich osiągnięcia, co pozwala jednocześnie zintegrować społeczność w gminie. Z drugiej zaś strony stanowi ważne narzędzie w przyciąganiu kolejnych inwestorów związanych z przetwórstwem rolno – spożywczym na terenie gminy.

Gmina powinna zadbać o rozwój turystyki, której źródła należy poszukiwać w ochronie przyrody i krajobrazu. Dla wielu przedsiębiorców usługi turystyczne mogą stanowić alternatywną działalność gospodarczą i uzupełnienie podstawowego profilu działalności. Turystyka może odgrywać bardzo istotną rolę w kształtowaniu proekologicznych struktur gospodarczych w gminie. W porównaniu z przemysłem turystyka jest mniej kapitałochłonna, a inwestycje turystyczne szybciej przynoszą efekty ekonomiczne zwłaszcza w postaci wzrostu zatrudnienia. Atrakcją turystyczną stanowią zabytki architektury, posiadające swoje własne, charakterystyczne oblicze. Gmina przyciąga przede wszystkim turystów zainteresowanych historią Mazowsza i wielokulturowością jego mieszkańców. Pejzaże gminne to także ukryte w zieleni parków dwory i pałace, których niezaprzeczalny urok tkwi w harmonijnym wpisaniu się w otaczający krajobraz.

Można spodziewać się, że w przyszłości na terenie gminy powstaną również gospodarstwa agroturystyczne. Rozwój agroturystyki sprzyjałby lepszemu wykorzystaniu zasobów i zwiększał możliwości zatrudnienia. Podobne trendy występują także w przypadku możliwości rozwoju rekreacji.

Jako działania komplementarne wskazano także „miękkie” przedsięwzięcia w postaci podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców. Działalność człowieka, również ta związana z codziennymi czynnościami, wpływa na środowisko. Nawet w przypadku zapewnienia odpowiedniej infrastruktury technicznej służącej ochronie środowiska – bez odpowiedniego nastawienia mieszkańców przyroda nadal będzie narażone na szereg zagrożeń.

Cel operacyjny III.1		Zachowanie trwałości użytkowania zasobów i walorów środowiska
	Działanie III.1.1	Dbłość o zasoby przyrodnicze (ochrona wód, powietrza i gleb)
	Działanie III.1.2	Kompleksowa ochrona i racjonalne kształtowania środowiska na terenie Zielonych Płuc Polski i Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego
	Działanie III.1.3	Promowanie ekologicznej produkcji rolnej
	Działanie III.1.4	Budowa ścieżek ekologicznych
	Działanie III.1.5	Stworzenie bazy turystyczno – rekreacyjnej
	Działanie III.1.6	Rekultywacja terenów wyrobisk poeksploatacyjnych
Cel operacyjny III.2		Rewitalizacja i konserwacja zabytkowych obiektów
	Działanie III.2.1	Renowacja zabytków
	Działanie III.2.2	Zaadaptowanie i wykorzystanie obiektów zabytkowych
	Działanie III.2.3	Wprowadzenie tablic informacyjnych promujących obiekty historyczne
	Działanie III.2.4	Podjęcie działań ukierunkowanych na podniesienie walorów krajobrazu kulturowego i turystycznego
Cel operacyjny III.3		Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców
	Działanie III.3.1	Promocja działań proekologicznych
	Działanie III.3.2	Edukacja w zakresie ekologii i recyklingu
	Działanie III.3.3	Organizacja wychowania ekologicznego dla dzieci

3.1.4 Cel strategiczny IV: *Sprawne zarządzanie gminą*

Ważnym czynnikiem oddziałującym na jakość życia w gminie jest sprawność funkcjonowania administracji publicznej, przejawiająca się głównie w prawidłowym funkcjonowaniu Urzędu Gminy i jednostek mu podległych. Konieczne jest więc stałe podnoszenie jakości usług publicznych oraz sprawności struktur instytucjonalnych. Najskuteczniejszą drogą prowadzącą do realizacji tych zadań jest ciągłe podnoszenie kwalifikacji kadry zarządzającej oraz kadry urzędniczej w gminie. W ramach działania przewiduje się udział w szkoleniach z zakresu tematyki związanej z działaniami urzędu gminy, szkolenia specjalistyczne z zakresu zarządzania, działań promocyjnych, przygotowywania wniosków w ramach programów pomocowych itp. Dodatkowo, aby obsługa obywateli była sprawnie realizowana przez Urząd Gminy, konieczne jest wykorzystanie nowoczesnych metod w zakresie przekazywania informacji. W związku z tym przewiduje się podjęcie działań polegających na wsparciu rozwoju zaplecza informatycznego (komputery, akcesoria, oprogramowanie), jak również o charakterze szkoleniowym dla pracowników Urzędu. Informatyzacja obejmie w szczególności: stopniowe wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentów, tworzenie i upublicznianie przez sieć kompleksowych baz danych oraz opracowań dotyczących gminy. Jako jedno z głównych działań wyznacza się także stworzenie z gminnej strony internetowej - efektywnego narzędzia komunikacji.

Stopień informatyzacji gminy jest stosunkowo niski. Część placówek świadczących usługi publiczne nie posiada odpowiedniej infrastruktury informatycznej. Oprócz rozbudowy lokalnych sieci informatycznych, konieczne jest uzupełnienie oferty w tym zakresie o tzw. Publiczne Punkty Dostępu do Internetu (Urząd Gminy, szkoły, biblioteki). Stworzenie wspólnej sieci łączącej placówki usprawni przepływ informacji oraz ułatwi bieżącą obsługę klientów i zarządzanie poszczególnymi jednostkami.

Finansowanie rozwoju gminy stanowi kluczową kwestię w zakresie wdrażania Strategii. Zakłada się, że oprócz środków własnych budżetu gminy, ciężar finansowania projektów rozwojowych zostanie przesunięty na rzecz programów pomocowych. Kluczową kwestią będą programy Unii Europejskiej dostępne dla jednostek samorządu terytorialnego w okresie programowania 2007-2013. Zgodnie z projektem Narodowej Strategii Spójności obejmującej ten okres, przewidziano znacznie większe możliwości wsparcia gmin w zakresie przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój lokalny i regionalny. W związku z powyższym już w chwili obecnej konieczne jest opracowanie projektów, które będą gotowe do realizacji po roku 2006.

Metody szerokiej konsultacji społecznej działań podejmowanych przez władze gminne, czy też sposób i zakres informacji społeczności lokalnej o możliwościach korzystania z różnych środków pomocowych (zarówno w ramach źródeł krajowych, jak i zagranicznych),

to elementy, które powinny być wspierane przez gminę w celu pobudzenia aktywności mieszkańców. Dzięki rozwijaniu współpracy pomiędzy dobrze funkcjonującą administracją gminną, a lokalną społecznością możliwa będzie skuteczna i efektywna realizacja przyjętej Strategii.

Cel operacyjny IV.1		Sprawny organizacyjnie Urząd Gminy
	DziałanieIV.1.1	Podnoszenie kwalifikacji kadry zarządzającej oraz kadry urzędniczej
	DziałanieIV.1.2	Inwestycje i remonty w zakresie poprawy warunków lokalnych związanych z obsługą petentów
Cel operacyjny IV.2		Informatyzacja gminy
	DziałanieIV.2.1	Inicjowanie i promowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności do Internetu dla mieszkańców
	DziałanieIV.2.2	Informatyzacja Urzędu Gminy – <i>e-urząd</i> i wdrożenie usług on-line
	DziałanieIV.2.3	Stworzenie z gminnej strony internetowej efektywnego narzędzia komunikacji z mieszkańcami
	DziałanieIV.2.4	Podnoszenie kwalifikacji urzędników i nauczycieli w zakresie zagadnień informatycznych
	DziałanieIV.2.5	Tworzenie zintegrowanych baz danych dla obszaru gminy
Cel operacyjny IV.3		Efektywne pozyskiwanie środków unijnych oraz wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy
	DziałanieIV.3.1	Szkolenie pracowników Urzędu Gminy z zakresu programów pomocowych
	DziałanieIV.3.2	Opracowanie i wdrożenie programów operacyjnych realizujących cele strategii i spełniających wymogi funduszy zewnętrznych
	DziałanieIV.3.3	Pozyskiwanie środków zewnętrznych – udział w programach pomocowych
	DziałanieIV.3.3	Monitoring, ocena, uspołecznienie i okresowa aktualizacja Strategii

3.2 Wdrażanie

Dla skutecznej implementacji Strategii Rozwoju Gminy Korytnica konieczne jest określenie systemu jej wdrażania. Punktem wyjścia jest tu jasno określony zbiór działań i zadań, wynikających z potrzeb gminy. System wdrażania Strategii zostanie oparty na istniejącej strukturze instytucjonalnej gminy (Wójt, Zastępca Wójta, Rada Gminy). W proces będą zaangażowani pracownicy Urzędu Gminy w Korytnicy, jednostki podległe gminie oraz partnerzy społeczno-gospodarczy.

Władze gminy ponoszą odpowiedzialność za wdrażanie przedsięwzięć wynikających ze Strategii. W przypadku realizacji poszczególnych zadań odpowiedzialność spoczywa na pracownikach Urzędu lub jednostkach podległych gminie.

Najtrudniejszym a zarazem najważniejszym zadaniem będzie poszukiwanie środków finansowych umożliwiających zrealizowanie Strategii. Od nich zależeć bowiem będzie skuteczna jej realizacja.

Władze gminy powinny dokonywać okresowej oceny realizacji celów zawartych w Strategii i w przypadku potrzeby wprowadzanie korekt. Część działań związanych z wdrażaniem Strategii może być również zlecona zewnętrznym podmiotom lub specjalistom (ekspertom, projektantom, szkoleniowcom, konsultantom).

Strategia Rozwoju Gminy dotyczy trzynastoletniego okresu tj. lata 2006-2020. Ten przedział czasowy podzielono na 2 okresy, co ma ułatwić działania związane z wdrażaniem, monitorowaniem oraz okresowymi ocenami i aktualizacjami zapisów Strategii:

- okres I to lata 2007-2013 (zgodnie z okresem programowania środków strukturalnych). Wdrażanie Strategii w tym pierwszym okresie realizowane będzie zgodnie z zapisami Planu Rozwoju Lokalnego (PRL), który konkretyzuje działania, wskazane jako priorytetowe w Strategii. Przewidziana jest także realizacja projektów o charakterze komplementarnym, nie objętych PRL, a wpisujących się w Strategię.
- okres II to lata 2014-2020 wdrażanie dokumentu zakłada, iż zadania będą realizowane w oparciu o programy operacyjne (analogicznie do okresu I).

Realizacja Strategii wyzwoli inicjatywę, pobudzi aktywność społeczną, która pozwoli władzom lokalnym, liderom tej gminy oraz społeczeństwu na ściśle skoncentrowanie działań zmierzających w określonym kierunku dla osiągnięcia zamierzonego celu głównego.

3.3 Monitoring

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania Strategii i jej zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciągnięcie wniosków z tego, co zostało lub nie zostało zrobione. Monitoring jest więc niezbędnym warunkiem świadomego i w pełni kontrolowanego („mierzalnego”) kreowania rozwoju gminy. Znajomość stanu realizacji poszczególnych zadań zapisanych w Strategii Rozwoju Gminy, pozwala na wprowadzanie zmian w hierarchii priorytetów rozwoju. Z kolei znajomość aktualnej pozycji (roli i rangi) gminy na tle obszarów sąsiednich, umożliwia podejmowanie optymalnych działań w zakresie promocji oraz stosowanie właściwych instrumentów dla pozyskiwania inwestorów.

Monitoring realizowany będzie w zakresie wszystkich obszarów, celów operacyjnych oraz działań. Monitoring obejmował w szczególności będzie :

- analizę rzeczową zrealizowanych przedsięwzięć,
- analizę finansową zrealizowanych przedsięwzięć,
- przesłanki w zakresie aktualizacji zapisów Strategii,
- główne problemy napotkane podczas wdrażania Strategii,
- katalog przedsięwzięć planowanych do realizacji w roku następnym.

Jednym z narzędzi monitoringu będzie analiza wskaźnikowa. Jej podstawowym zadaniem jest wskazywanie na stopień realizacji określonych celów. Tak więc każdy wskaźnik powinien być obiektywnie sprawdzalny.

Wskaźniki sklasyfikowano według 4 głównych grup zgodnie z podziałem na obszary strategiczne, a następnie, w ramach obszarów każdemu celowi operacyjnemu przyporządkowano zestaw wskaźników. Wskaźniki muszą skupiać się na najważniejszych cechach celu stanowiąc podstawę monitoringu.

Odpowiedzialność za prowadzenie procedury monitoringu spoczywać będzie na osobach realizujących poszczególne zadania, do których obowiązku będzie należało prowadzenie kart ocen realizacji projektu.

I. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
RODZAJ WSKAŹNIKA	WSKAŹNIK
<p>Cel operacyjny I.1 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w gminie</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wybudowana oczyszczalnia ścieków ▪ długość sieci kanalizacyjnej i przyłączy (km) ▪ wybudowana/zmodernizowana sieć wodociągowa (km) ▪ liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej/wodociągowej (szt.) ▪ ilość odprowadzonych ścieków ▪ procent gazyfikacji gminy ▪ liczba mieszkańców objęta selektywną zbiórką odpadów ▪ liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk
<p>Cel operacyjny I.2 Poprawa stanu dróg gminnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ powierzchnia zmodernizowanych dróg (km) ▪ długość wybudowanych chodników (km) ▪ długość oświetlonych ulic (km) ▪ liczba ankietowanych pozytywnie oceniających bezpieczeństwo drogowe i poprawioną nawierzchnię drogową ▪ liczba ankietowanych pozytywnie oceniających komfort podróżowania związany z poprawą stanu skomunikowania gminy ▪ liczba wypadków drogowych ▪ liczba wymienionych wiat przystankowych ▪ liczba nowych miejsc parkingowych (szt.)
<p>Cel operacyjny I.3 Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tereny przygotowane pod inwestycje (w ha) ▪ liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ▪ wpływy do budżetu gminy z podatku PIT oraz CIT ▪ opracowanie programu wspierania przedsiębiorczości ▪ utworzony inkubator przedsiębiorczości ▪ liczba udzielonych porady ▪ liczba pozytywnie rozpatrzonych wniosków w ramach programów pomocowych dla MSP ▪ stopień bezrobocia
<p>Cel operacyjny I.4 Rozbudowa lokalnej infrastruktury ochrony zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zmodernizowane placówki służby zdrowia ▪ liczba osób korzystających z placówek służby zdrowia ▪ liczba ankietowanych osób pozytywnie oceniająca pracę lokalnych ośrodków zdrowia

II. ROZBUDOWA SFERY KULTURALNEJ I PROMOCJA GMINY	
RODZAJ WSKAŹNIKA	WSKAŹNIK
<p>Cel operacyjny II.1 Zapewnienie szerokiej oferty kulturalnej oraz rekreacyjno - sportowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób korzystających z usług Gminnego Ośrodka Kultury ▪ place zabaw dla dzieci (szt.) ▪ zmodernizowane obiekty kulturalne i sportowe ▪ powstałe boiska wiejskie i przyszkolne ▪ rozwinięta baza sportowa ▪ zrealizowany ciąg spacerowo – rekreacyjny (km) ▪ długość ścieżek rowerowych (km) ▪ zaadaptowane tereny/obiekty pod stworzenie kina i teatru ▪ ilość nowopowstałych miejsc noclegowy ▪ zrealizowane imprezy kulturalne, gminne i sportowe
<p>Cel operacyjny II. 2 Promocja gminy oraz sprawny przepływ informacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opracowanie program promocji gminy ▪ liczba turystów odwiedzających gminę ▪ opracowanie rocznego kalendarza imprez gminnych ▪ wydane broszury, foldery promujące gminę (na tle powiatu) jako dogodnego miejsca do mieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej ▪ informator dla przedsiębiorców ▪ liczba pozyskanych partnerów zagranicznych ▪ liczba organizacji zlokalizowanych na terenie gminy korzystających z pomocy urzędu ▪ liczba szkoleń dla pracowników Urzędu Gminy z zakresu programów pomocowych

III. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO	
RODZAJ WSKAŹNIKA	WSKAŹNIK
<p>Cel operacyjny III.1 Zachowanie trwałości użytkowania zasobów i walorów środowiska</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa jakości zasobów wodnych ▪ poprawa stanu czystości powietrza atmosferycznego ▪ zwiększenie powierzchni użytków zielonych, lasów i parków ▪ nowi inwestorzy związani z przetwórstwem rolno – spożywczym ▪ długość wybudowanych ścieżek ekologicznych (km) ▪ liczba obiektów o charakterze turystyczno – rekreacyjnym ▪ liczba zrehabilitowanych wyrobisk poeksploatacyjnych
<p>Cel operacyjny III.2 Rewitalizacja i konserwacja zabytkowych obiektów</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ remonty przeprowadzone w obiektach historycznych i kulturalnych ▪ liczba zaadaptowanych i wykorzystanych obiektów historycznych ▪ liczba tablic promujących miejsca historycznie i przyrodniczo interesujące ▪ liczba odwiedzających zabytki
<p>Cel operacyjny III.3 Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba dzieci uczestniczących w zajęciach ekologicznych ▪ liczba akcji promujących ochronę przyrody, akcji porządkowych w lasach

IV. SPRAWNE ZARZĄDZANIE GMINA	
RODZAJ WSKAŹNIKA	WSKAŹNIK
<p>Cel operacyjny IV.1 Informatyzacja gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba przeprowadzonych szkoleń, w których uczestniczyli pracownicy urzędu z zakresu nowoczesnych metod pozyskiwania informacji ▪ liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu nowoczesnych metod pozyskiwania informacji ▪ liczba Publicznych Punktów Dostępu do Internetu dla mieszkańców ▪ liczba dokumentów z elektronicznym podpisem ▪ liczba mieszkańców korzystająca z gminnych <i>e- usług</i>, w tym liczba odwiedzin na gminnej stronie internetowej ▪ powstanie zintegrowanej bazy danych dla obszaru gminy
<p>Cel operacyjny IV.2 Efektywne pozyskiwanie środków unijnych oraz wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba złożonych wniosków o dofinansowanie ▪ pozyskane środki zewnętrzne ▪ liczba szkoleń dla pracowników Urzędu Gminy z zakresu programów pomocowych ▪ sporządzone raporty monitoringowe oraz ewaluacyjne strategii
<p>Cel operacyjny IV.3 Sprawny organizacyjnie Urząd Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba szkoleń podnoszących kwalifikacje pracowników Urzędu Gminy ▪ zakupiony sprzęt teleinformatyczny, komputerowy oraz oprogramowanie ▪ liczba ankietowanych osób pozytywnie oceniająca pracę urzędu

3.4 Ocena

Nieodłącznym elementem monitorowania postępów realizacji Strategii, jest ewaluacja skuteczności podejmowanych działań, zarówno na podstawie określonych wskaźników rzeczowych, efektywności wykorzystania środków finansowych, skuteczności pozyskiwania środków do montażu finansowego.

Przez ocenę (ewaluację) polityki, programu lub projektu należy rozumieć określenie wartości polityki, programu lub projektu w odniesieniu do wcześniej zdefiniowanych kryteriów i w oparciu o odpowiednie informacje. Jest to ocena realizacji programów pod względem porównania faktycznych rezultatów z planowanymi, poniesionych nakładów z rezultatami (analiza efektywności).

Wyniki oceny przyjmą formę raportu, który zostanie opracowany na podstawie danych zgromadzonych poprzez system monitoringu oraz analiz dokonanych przez Urząd Gminy.

Przewidziano, iż sporządzone zostaną dwie oceny okresowe podjętych w ramach strategii działań – po I i II okresie wdrażania. Ich głównym zadaniem będzie określenie potrzeby wprowadzenia zmian w zapisach Strategii. Ocena wskaże w szczególności, jakie nowe zadania priorytetowe należy wprowadzić w kolejnych okresach oraz jakich ewentualnie zmian należy dokonać na poziomie działań oraz celów.

Ocena generalna (obejmująca cały okres jej wdrażania) przeprowadzana zostanie w trakcie trwania II okresu i będzie ona bazą do prac nad Strategią na kolejny okres.

Osobą odpowiedzialną za ewaluację w Urzędzie Gminy jest Sekretarz Gminy, który będzie ściśle w tym zakresie współpracował z Radą Gminy i jej komisjami. Niekiedy do cyklicznej oceny realizacji zadań powołuje się specjalną komisję, w skład, której wchodzi także przedstawiciele społeczności gminnej, nie związani bezpośrednio z pracą Urzędu, ani Rady.

W proces oceny Strategii (zarówno okresowej, jak i końcowej) zaangażowani zostaną partnerzy społeczno – gospodarczy oraz liderzy lokalni. Mieszkańcy gminy będą informowani o działaniach związanych z oceną Strategii poprzez stronę internetową gminy Korytnica.

3.5 Promocja

Chcąc uzyskać przewagę konkurencyjną na rynku, poprawić wizerunek gminy i osiągnąć wymierne korzyści ekonomiczne władze samorządowe są zmuszone do podejmowania intensywnych działań promocyjnych. Wypracowany wizerunek, czyli zespół widocznych i niewidocznych wartości, które wyróżniają region na zewnątrz, powinien przekonać do wyboru gminy Korytnica jako sprawdzonego partnera w różnego rodzaju projektach związanych z rozwojem lokalnym, a na swoim obszarze powinna przede wszystkim dostarczać rzetelnej informacji i równocześnie gwarantować satysfakcję z dokonanego wyboru.

Warunkami, jakie musi spełnić Strategia Rozwoju Gminy, aby mogła sprawnie funkcjonować jest stworzenie możliwości udziału wszystkich partnerów społecznych w jej realizacji. Wymaga to włączenia wielu organizacji i osób w uspołeczniony proces określania priorytetów rozwojowych i ich osiągnięcia przy wsparciu ze strony organizacji oraz zaangażowanych grup.

Działania promocyjne z jednej strony skierowane będą do społeczności lokalnej, (której akceptacja jest konieczna), z drugiej natomiast strony prowadzone będą na zewnątrz gminy, zwłaszcza w zakresie promocji gospodarczej (poszukiwanie inwestorów). Jednocześnie na rzecz rozwoju gminy, prowadzona będzie współpraca z rolnikami, podmiotami gospodarczymi, instytucjami oraz stowarzyszeniami z terenu gminy.

Bezpośrednio z zagadnieniem promocji wiąże się obowiązek informacji w ramach projektów współfinansowanych środkami europejskimi. Procesy te będą promowane zgodnie z wymaganiami funduszy strukturalnych w zakresie tablic informacyjnych, pamiątkowych, oznaczenia dokumentów, zamieszczania wymaganych logotypów, informacji itp.

Odpowiedzialność za rozpowszechnianie informacji o realizowanych projektach oraz rezultatach spoczywa na Sekretarzu Gminy. Głównym jego zadaniem jest rozpowszechnienie informacji o Strategii Rozwoju Lokalnego na szczeblu gminnym oraz ponadgminnym. Osoby i instytucje odpowiedzialne za realizację poszczególnych projektów będą również zobowiązane za rozpowszechnianie informacji i promocję.

4. Montaż finansowy

Finansowanie rozwoju gminy stanowi kluczową kwestię w zakresie wdrażania Strategii. Zakłada się, że oprócz środków własnych budżetu gminy, ciężar finansowania projektów rozwojowych zostanie przesunięty na rzecz programów pomocowych. Kluczową kwestią będą programy Unii Europejskiej dostępne dla jednostek samorządu terytorialnego okresie programowania, na lata 2007-2013. Zgodnie z projektem Narodowego Planu Rozwoju obejmującego ten okres, przewidziano znacznie większe możliwości wsparcia gmin w zakresie przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój lokalny i regionalny.

Ze względu na perspektywę czasową wdrażania Strategii oraz różnorodną specyfikę obszarów strategicznych, niemożliwe jest oszacowanie procentowego udziału poszczególnych wydatków. W związku z powyższym założono, iż Strategia Rozwoju Gminy będzie miała charakter dokumentu nadrzędnego, natomiast działania będą podejmowane w ramach programów operacyjnych. Będą one prezentowane w odniesieniu do poszczególnych projektów w podziale na źródła finansowania oraz okresy wydatkowania.

5. Zbieżność ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego

Zapis dokumentów strategicznych powinny być opracowywane przy założeniu ich pełnej harmonii ze strategiami wyższego rzędu w sensie terytorialnym. W myśl tej zasady została opracowana Strategia Rozwoju Gminy Korytnica. Wpisuje ona w cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego.

Wykonanie zadań wynikających ze Strategii Rozwoju Gminy Korytnica przyczyni się do realizacji celów wyznaczonych w Strategii Rozwoju Mazowsza:

- *Budowa społeczeństwa informatycznego i poprawa jakości życia mieszkańców województwa,*
- *Zwiększenie konkurencyjności regionu w układzie międzynarodowym,*
- *Poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju.*

Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Korytnica są zgodne z czterema celami bezpośrednimi Strategii Województwa Mazowieckiego²:

1. Rozwój kapitału społecznego
2. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu
4. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych
5. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie wizerunku regionu

² Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego składa się z 5 celów bezpośrednich, przy czym cel 3 dotyczy stymulowania funkcji metropolitalnych Warszawy.

6. Wnioski

Zapisane w strategii zadania nie powinny być zatwierdzone raz na zawsze – powinny być one przeglądane i ewentualnie korygowane bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do dokumentu strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków) bądź zgłaszanych potrzeb.

Strategia Rozwoju Gminy Korytnica powstała wyniku zaangażowania władz samorządowych, społeczności lokalnej oraz zewnętrznego koordynatora w postaci firmy doradczej DGE Bruxelles. Dzięki temu dokument ten jest wyrazem zarówno potrzeb, jak i dążeń oraz ambicji lokalnej społeczności. Strategia Rozwoju Gminy powinna być dokumentem żywym – powinna być po prostu podstawowym planem działania, wyznaczającym kluczowe kierunki przedsięwzięć samorządu lokalnego i wskazującym sposoby ich osiągnięcia.

W przygotowanej strategii sformułowana została misja gminy, wyznaczono cele i obszary strategiczne, jak również cele operacyjne i działania. Aby zrealizować ambitne cele wyznaczone w Strategii konieczne jest, więc podjęcie działań o charakterze partnerskim pomiędzy władzami gminy, urzędem i społecznością lokalną. Niezbędne jest ich rzetelna realizacja, monitoring i ocena.

Kluczowym znaczeniem w tym procesie będzie promowanie Strategii oraz dystrybucja informacji na temat jej wdrażania - jako czynników, które zapewniają zainteresowanie i aktywny udział mieszkańców w kreowaniu polityki rozwojowej gminy.

Podsumowując sukcesy w rozwoju gminy i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców wiążą się dzisiaj ściśle ze sprawnością zarządzania rozumianego jako wiedza i umiejętności sterowania zasobami (ludzkimi, finansowymi, przestrzennymi, przyrodniczymi itp.), procesami i informacjami w celu ich optymalnego wykorzystania dla osiągnięcia zamierzonych rezultatów w istniejących warunkach działania samorządu terytorialnego. Temu celowi będzie służyć właśnie Strategia Rozwoju Gminy Korytnica na lata 2006 – 2020.

Wiceprzewodnicząca Rady

Jadwiga Jaczewska

Rysunki, Tabele, Wykresy

Rysunek 1 Gmina Korytnica na tle powiatu węgrowskiego.....	7
Tabela 1 Sołectwa gminy Korytnica.....	8
Tabela 2 Średnie warunki klimatyczne: Polski, Mazowsza i Gminy Korytnica.	10
Tabela 3 Zestawienie złóż kopalni na obszarze gminy Korytnica.....	12
Tabela 4 Zestawienie jakości wód powierzchniowych objętych monitoringiem regionalnym.	13
Tabela 5 Struktura własnościowa lasów na terenie gminy Korytnica , powiatu węgrowskiego i woj.mazowieckiego.	15
Tabela 6 Formy ochrony przyrody.	16
Tabela 7 Pomniki przyrody.	17
Tabela 8 Gęstość zaludnienia w gminie Korytnica na tle powiatu i województwa.....	19
Tabela 9 Struktura ludności gminy Korytnica według płci i wieku – stan na wrzesień 2006.	19
Tabela 10 Uczniowie i absolwenci szkół gminnych w gminie Korytnica.	20
Tabela 11 Jednostki służby zdrowia w gminie Korytnica z uwzględnieniem liczby zatrudnionych....	21
Tabela 12 Struktura rynku pracy w gminie Korytnica w podziale na płeć.....	24
Tabela 13 Długość dróg publicznych w gminie Korytnica.	25
Tabela 14 Drogi w gminie Korytnica według klasy i stanu technicznego.	26
Tabela 15 Zużycie wody i oczyszczanie ścieków na terenie gminy Korytnica.....	28
Tabela 16 Struktura gospodarstw rolnych w gminie Korytnica według grup użytków rolnych.	29
Tabela 17 Podmioty gospodarcze w gminie Korytnica.	30
Tabela 18 Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Korytnica według rodzajów prowadzonej działalności.	31
Tabela 19 Budżet gminy Korytnica (PLN).....	33
Wykres 1 Struktura bonitacyjna gleb gruntów ornych w ha.....	11
Wykres 2 Struktura bonitacyjna użytków zielonych w ha.....	11
Wykres 3 Struktura własnościowa lasów.	15
Wykres 4 Liczba mieszkańców w latach 1995 – 2005.	18
Wykres 5 Przyrost naturalny ludności w gminie Korytnica.	18
Wykres 6 Struktura ludności gminy Korytnica według wieku.	19
Wykres 7 Struktura ludności gminy Korytnica według wykształcenia.	21
Wykres 8 Czytelnicy oraz księgozbiór w bibliotekach gminy Korytnica.	22
Wykres 9 Struktura mieszkań według własności w gminie Korytnica.....	24
Wykres 10 Powierzchnia gruntów gminy Korytnica według obszarowych użytków rolnych.....	30
Wykres 11 Budżet gminy Korytnica w latach 2002-2006.....	34
Wykres 12 Struktura dochodów własnych gminy Korytnica w roku 2006.....	35